

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
Právníká fakulta

Magdalena Klíčníková

Evropská akciová společnost

Diplomová práce

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Evropská akciová společnost* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Brně dne 30. května 2011

Magdalena Klíčnicková

Poděkování:

V první řadě chci poděkovat svým nejbližším, tedy rodičům, za možnost studovat a podporu během celého studia.

Mgr. Anetě Kužílkové děkuji za cenné rady a připomínky k diplomové práci.

JUDr. Michalu Petrovi, Ph. D. děkuji za vstřícný, profesionální přístup a velkou trpělivost, kterou projevil při odborném vedení této diplomové práce.

OBSAH

Úvod	6
1. Evropská akciová společnost na poli Evropské unie	8
1.1. Historické souvislosti	8
1.2. Právní úprava evropské akciové společnosti	11
1.3. Komunitární právo	12
1.3.1. Nařízení o evropské akciové společnosti	15
1.3.2. Směrnice o evropské akciové společnosti	16
1.4. Právní úprava evropské akciové společnosti z hlediska norem vnitrostátních	19
1.5. Stanovy evropské akciové společnosti	20
1.5.1. Obecně o stanovách evropské akciové společnosti	20
1.5.2. Stanovy evropské akciové společnosti, konkrétní ustanovení evropské akciové společnosti a akciové společnosti	22
1.6. Shrnutí	27
2. Založení a vznik evropské akciové společnosti	28
2.1. Úprava evropské akciové společnosti v Nařízení a obchodním zákoníku, základní odlišnosti od akciové společnosti	28
2.2. Založení a vznik evropské akciové společnosti	29
2.2.1. Nadnárodní fúze	30
2.2.2. Založení holdingové evropské akciové společnosti	33
2.2.3. Založení dceřiné evropské akciové společnosti	35
2.2.4. Přeměna akciové společnosti na evropskou akciovou společnost	35
3. Sídlo a jeho přemístění	37
3.1. Svoboda usazování v souvislosti s evropskou akciovou společností	37
3.2. Obecná úprava sídla a jeho přemístění obsažená v Nařízení	41
3.2.1. Procedura přemístění zakotvena v Nařízení	42
3.2.2. Ochrana menšinových akcionářů v zákoně o SE	43
4. Struktura evropské akciové společnosti	45
4.1. Obecně o struktuře evropské akciové společnosti	45
4.1.1. Monistická struktura	46
4.1.2. Dualistická struktura	50
4.1.3. Ustanovení společná pro monistický a dualistický systém	51
5. Přeměna, zrušení a zánik evropské akciové společnosti na akciovou společnost	54
5.1. Přeměna evropské akciové společnosti na akciovou společnost	54
5.2. Zrušení a zánik evropské akciové společnosti	55
5.3. Shrnutí, výhody a nevýhody evropské akciové společnosti oproti české akciové společnosti	56
Závěr	59
Seznam použité literatury a zdrojů	61
Shrnutí	65
Abstract	65

Klíčová slova/ Key words	67
Příloha 1.....	68
Příloha 2.....	69
Příloha 3.....	70

Seznam použitých zkratk

a.s. - Akciová společnost

EHP - Evropský hospodářský prostor

ESD - Evropský soudní dvůr

ES - Evropské společenství

EU - Evropská unie

IČ - Identifikační číslo

ObchZ - Obchodní zákoník

SE - Evropská akciová společnost

SES - Smlouva o Evropském společenství

SFUE - Smlouva o fungování Evropské unie/Lisabonská smlouva

s.r.o. - Společnost s ručením omezeným

VB - Velká Británie

Zákon o SE - Zákon o evropské společnosti

Úvod

Proces evropské integrace byl zahájen v minulém století. Zpočátku byl velmi pomalý a opatrný, provázela jej bouřlivá jednání, neochota států ale i souhlasná stanoviska a potřeba změnit tvář Evropy a učinit ji silnější na mezinárodním poli. Evropská unie se do podoby, jak ji známe dnes, vyvíjela desítky let. V současnosti funguje jako korporace, ve které je začleněna většina evropských zemí. Má vlastní organizační strukturu, vytváří zákony a zajišťuje jejich dodržování pomocí soudů. Její fungování je velmi zajímavé i z pohledu mezinárodního práva, kdy vytvořila jakýsi „mezistupeň“ mezi mezinárodním a národním právem.

Tato práce se bude zabývat fungováním Evropské unie, jejími právními normami, a to z pohledu evropského trhu, resp. z pohledu nadnárodních forem společností. Bude se snažit přiblížit institut evropské akciové společnosti z hlediska české právní úpravy.

Evropská akciová společnost, nebo-li Societas Europaea, je pojem mnoha lidem neznámý. Jde o společnost, která by měla zrcadlit požadavky na unijní svobody a být schopná konkurovat současné úpravě akciové společnosti. Societas Europaea je ale zároveň určitým odrazem vývoje Evropské unie, resp. toho, kam směřuje a bude směřovat. Zda půjde cestou jednotného právního systému, na který postupně přistoupí všechny členské státy, anebo budou nadále existovat právní úpravy členských států, relativně nezávisle na Evropské unii. V současné době se tato myšlenka jeví být nemožnou, avšak pomalu dochází ke sblížení právních předpisů členských států, aniž bychom si to uvědomovali, a to formou sekundární legislativy. Zmiňovaná legislativa dala vzniknout všem nadnárodním formám společností v Evropské unii a díky ní mohou být součástí jednotlivých právních řádů na zákonné úrovni. V této práci se budeme postupně seznamovat s těmi právními předpisy, které dopadají na evropskou akciovou společnost. Práce využívá především metody analýzy, jazykového výkladu, komparace a případové studie.

Kapitola I. je pojata jako výklad historických souvislostí ve spojitosti s evropskou akciovou společností a komparace dvou odlišných názorů na budoucí vývoj společnosti. V rámci kapitoly se také podrobněji seznámíme s právní úpravou se zaměřením na stanovy společnosti, jenž jsou z hlediska fungování evropské akciové společnosti klíčové. Seznámíme se i s fungováním evropské akciové společnosti a akciové společnosti na území České republiky.

Další kapitola upřesní podobou a fungování Societas Europaea v České republice, jakož i možné způsoby jejího vzniku. Kapitola III. dopodrobna seznámí čtenáře s právní úpravou sídla a jeho přemístění, což je velmi mimořádný institut z pohledu obchodního práva, protože v současné době je dána velmi omezená možnost přemístění sídla národních společností do jiného členského státu. Proto se touto problematikou bude třeba zabývat podrobněji.

Kapitola V. se věnuje struktuře společnosti. Poslední kapitola řeší zánik společnosti a nastiňuje výhody a nevýhody Societas Europaea.

Evropské akciové společnosti je v aktuální právní literatuře věnován pouze minimální prostor. I z tohoto důvodu se lze domnívat, že předkládaná práce rozšíří současnou nabídku.

1. Evropská akciová společnost na poli Evropské unie

1.1. Historické souvislosti

Pro lepší pochopení evropské akciové společnosti, její právní úpravy, procesu harmonizace a fungování na území České republiky a Evropské unie,¹ je třeba nejdříve přiblížit historické souvislosti, které předcházely procesu jejího přijetí jako právního institutu. Nápad na vytvoření společnosti, která by mohla fungovat v rámci několika států, vznikl již před samotným založením EU, a to na poli mezinárodního práva. S touto myšlenkou se můžeme setkat již v roce 1897, kdy italský právník Prospero Fedozzi formuloval svůj koncept společnosti, která bude svým obsahem odpovídat společnosti mezinárodní.² Myšlenka se nadále rozvíjela, jak na poli mezinárodním, tak na půdě Evropy, poprvé ji zformuloval na 59. národním kongresu notářů v Tour ve Francii, francouzský notář Thibierge. Zejména z iniciativy francouzské vlády se věci začala zabývat Evropská komise, která o tomto návrhu předložila Radě ministrů a jednotlivým členským státům obsáhlý dokument.³ Na základě něho pak v roce 1966 prezentoval spolu se skupinou expertů, pod záštitou Evropské komise, nizozemský profesor obchodního práva Pietro Sanders *Projekt o statutu Evropské společnosti*. Právě Sanders bývá označován za „otce Societas Europaea.“ Jeho myšlenkou bylo vytvoření společnosti, jež by fungovala jako doplněk národní úpravy, zároveň ji byla rovnocenným partnerem a existovala na území všech členských států.⁴

Tato idea nakonec v roce 1970 vyústila v první oficiální návrh předpisu, jenž spočíval ve vytvoření *evropské společnosti*. Jednalo se o velmi unikátní dokument, který obsahoval návrh na zakotvení jednotného práva společností (nadmárodní úpravy), které by bylo absolutně nezávislé na národních systémech jednotlivých členských států⁵. Po zveřejnění zmíněného dokumentu se strhla vlna debat ohledně statutu společnosti, jestli je vůbec možné její fungování a jakými právními předpisy by se měla řídit. Hlavním důvodem sporu byla otázka, zda má vůbec EU, na základě tehdejších smluv, právo vytvořit společnost, která by podléhala její autoritě. Obhájci teorie, jenž byla proti takové pravomoci EU, poukazovali na

---

¹ Dále jen EU

² FEDOZZI, Prospero. *Gli enti collettivi nel diritto internazionale privato*. Verona/Padua 1897

³ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. Praha: Aspi, k 1.3. 2009, str. 723, 724

⁴ FLEISCHER, Holgar. *Supranational corporate forms in the European Union: Prolegomena to a Theory on supranational forms of association*. Common market law review, Hague: Kluwer law international, 2010, č. 47, str. 1684

⁵ BOULOUKOS, Marios. *La société européenne: D'une société droit communautaire, à une société nationale de type communautaire*, září 2003. Dostupné na <http://cde.alsace.cnrs.fr/IMG/pdf/Bouloukos.pdf>, str. 5, 6

jazykový výklad smluv, kde jakákoliv úprava absolutně chyběla.⁶ O dva roky později však nad striktním jazykovým výkladem, zvítězila nutnost integrace. Zejména pak výklad Konrada Zweigerta, podle něhož mají Smlouvy naplňovat základní cíl integrace evropských států, k čemuž je zapotřebí i určitá forma nadnárodní společnosti, která by dopomohla k vytvoření společného vnitřního trhu.⁷

Po řadě jednání v orgánech EU došel Evropský parlament ke konečnému návrhu, který předložil v roce 1975 k projednání členskými státy. Dokument obsahoval navrhovanou úpravu společnosti, ta se měla řídit stejnými pravidly, ať už bylo její sídlo kdekoliv. Společnost by se řídila výhradně nařízením, národní právo by se vůbec nepoužilo. Otázky, jež nebyly nařízením upraveny, by se řešily podle obecných zásad, ze kterých vycházelo nařízení. A pokud by ani to nebylo možné, vycházelo by se ze zásad společných všem národním úpravám. Samotná koncepce nařízení obsahovala mimo jiné úpravu výhradně dualistické struktury společnosti,⁸ samostatnou úpravu koncernového práva (podle německé předlohy), vysokou míru zapojení zaměstnanců na řízení společnosti, úpravu základního kapitálu a počítalo se i s vytvořením evropského obchodního rejstříku při Evropském soudním dvoru (dále jen ESD), ve kterém by se evidovaly všechny evropské společnosti.⁹

Tento dokument nebyl úspěšně přijat ani po opakovaných pokusech, a to zejména z důvodu odmítavého postoje jednotlivých členských států, které odmítaly koncept jiné než národní úpravy. Velkým problémem se ukázal i rozdíl mezi anglickým a kontinentálním právním režimem a otázka zdanění.

V 80. letech přišly další pokusy o oživení debaty ze strany Evropské komise z důvodu dokončení jednotného vnitřního trhu. Roku 1985 byla předložena modifikace návrhu ze 70. let, jež obsahovala předpisy týkající se nové formy společnosti. Jednou z hlavních zásad nebylo vytvoření nové formy společnosti, ale pouhé doplnění stávajících a prohloubení přeshraniční spolupráce. Nakonec vzniklo obdobných společností přes dva tisíce, přičemž nejoblíbenější byly v Belgii, Francii a Nizozemí. Ukázaly se nedostačující, a proto

---

⁶ FICKER. *A project for a European corporation*. 1970, J. Bus. L. str. 156 CAEMMERER, Ernst Von. *Europäische Handelsgesellschaft und Angleichung des nationalen Gesellschaftsrechts. Wissenschaftliches Kolloquium der Fachgruppe Europarecht - Wissenschaftliche Gesellschaft für Europarecht*. Festschrift für Heinrich Kronstein, Muller: 1967, str. 172, 187

⁷ ZWEIGERT, Konrad, BERNSTORFF, Dietrich. *Methodische und gemeinschafts-verfassungsrechtliche Probleme des Verordnungsentwurfs über das Statut für europäische Aktiengesellschaften*. Bruxelles Brylant: 1972, str. 615, 637

⁸ K pojmu dualistická struktury blíže viz kapitola čtvrtá

⁹ DVOŘÁK: *Akciová společnost...*, str. 724

bylo nutné poohlédnout se po jiném způsobu úpravy. I přesto jsou ale považovány za první typ nadnárodní formy společnosti.¹⁰

Po 1. lednu 1993, kdy vstoupila v platnost Maastrichtská smlouva, přišlo oživení prací na nařízení, které by upravovalo společnost evropského typu. Roku 1995 byla odstartována další série debat, jež se týkaly nutnosti právní úpravy společnosti na evropské úrovni pro evropské hospodářství. Vyvolala je zejména poradní skupina expertů v otázkách konkurenceschopnosti, v čele s Carlem Ciampim. Ta, mimo jiné, zdůraznila nezbytnost existence úpravy pro dovršení utváření vnitřního trhu a také vyčíslila potencionální úspory (30 miliard eur), které by tato forma společnosti mohla přinést podnikatelům. Dále z dokumentu, který skupina vytvořila, vyplývá, že nebude možné realizovat myšlenku jednotného vnitřního trhu, pokud nebude statut evropské společnosti nabídnut podnikatelům, jako jedna z možností právní formy podniku. Ani tento návrh nebyl nakonec úspěšný.

Další skupina, vedená bývalým viceprezidentem Evropské komise Etiennem Davignonem, přišla v roce 1996 s návrhem, který vyřešil i zapojení zaměstnanců a to přijetím kompromisu, upravující vyjednání míry participace v každém konkrétním případě a teprve při neúspěchu měla nastoupit podpůrná komunitární právní úprava. Kompromis umožnil další jednání v Radě ministrů, nadále ale existovala negativní stanoviska jednotlivých členských států. Nakonec se podařilo vyřešit míru participace zaměstnanců a pro toto řešení se vyslovilo čtrnáct z patnácti tehdejších členských států.¹¹ Státem, který byl proti a vetoval rozhodnutí ostatních bylo Španělsko. Ke konečnému návrhu a dosažení politické shody všech států došlo na zasedání Evropské rady v Nice, roku 2000. Tento konsens byl pro všechny zúčastněné velkým překvapením, v některých pramenech je proto nazýván jako „nicejský kompromis“ nebo „zázrak z Nice.“¹²

Po shodném stanovisku všech zúčastněných států následovalo přijetí Radou Evropského společenství, kdy ve skutečnosti došlo k přijetí dvou základních dokumentů - Nařízení č. 2157/2001 o statutu evropské společnosti, neboli *Societa Europae - SE*, které je doplněno Směrnicí č. 2001/86 o zapojení zaměstnanců v rámci evropské společnosti.¹³

---

¹⁰ Proti této úpravě bylo hlavně Německo, jež brojilo proti směrnici o zapojení zaměstnanců, která byla z jejich pohledu nedostačující, viz. blíže DĚDIČ, Jan, ČECH, Petr. *Evropská akciová společnost*. Praha: RNDr. Ivana Exnerová – Bova Polygon, 2006, str. 9, 10

¹¹ Bylo nutné získat souhlas všech členských států, viz. blíže kapitola 1.6. a DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 11

¹² FLEISCHER: *Supranational corporate ...*, str. 1684

¹³ BOULOUKOS: *La société ...*, str. 8

1.2. Právní úprava evropské akciové společnosti

Problematika právní úpravy a její interpretace je v případě SE komplikovaná a představuje jeden z hlavních problémů této formy společnosti. Důvodem je i historické hledisko, kdy se jednotlivé státy snažily nalézt způsoby možného řešení úpravy. Východiskem se nakonec stalo rozhodnutí německého ústavního soudu, které bylo velkou inspirací pro evropské právo.¹⁴ Nejdůležitějším pramenem je ale Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, která garantuje svobodu sdružování na jakékoli úrovni. Umožnila tedy vznik nadnárodních forem společností.¹⁵ Po konsensu, který se týkal možnosti vytvoření společnosti, bylo třeba zodpovědět další otázku, a to jakým způsobem bude dána právní úprava SE.¹⁶

Nyní je SE upravena právem EU, a to jak její primárními, tak sekundární legislativou. S tím souvisí specifické interpretování ustanovení, použití jiných zásad, výkladových metod a nutnost rozsáhlejších znalostí komunitárního a národního práva.

Komplikovanou se může jevit právní úprava, resp. normy, které se na SE vztahují. Způsob použití jednotlivých právních předpisů, národních i komunitárních, nalezneme v čl. 9 Nařízení č. 2157/2001 o statutu Evropské společnosti.¹⁷

Tento článek stanoví, že „SE se řídí:

- *Tímto nařízením*
- *Svémi stanovami, pokud je to v tomto nařízení výslovně stanoveno*

V případě záležitostí tímto nařízením neupravených nebo záležitostí tímto nařízením upravených pouze částečně ve věcech, které neupravuje:

- *Právními předpisy přijatými členskými státy k provedení opatření Společenství, které se týkají výhradně SE (v případě České republiky zákon o evropské společnosti)*
- *Právními předpisy členského státu, které by se vztahovaly na akciovou společnost založenou podle práva členského státu, ve kterém má SE sídlo (v České republice obchodní zákoník)*

---

¹⁴ Vyslovil všeobecnou svobodu sdružování v jakékoli formě, tedy i možnost vzniku nových obchodních společností

¹⁵ FLEISCHER: *Supranational corporate ...*, str. 1683

¹⁶ WOUTERS, Jan. *European Company Law: Quo Vadis?* Common market law review, č. 37, str. 257–307

¹⁷ Dále jen Nařízení

- *Svámi stanovami stejným způsobem, jako u akciové společnosti založené v souladu s právními předpisy členského státu, ve kterém má SE sídlo*¹⁸

Právní předpisy, které jsou přijaté členskými státy výhradně pro SE, musí být v souladu se směrnicemi vztahujícími se na akciové společnosti uvedené v Příloze I. Nařízení.¹⁹ Tato specifikace by se mohla zdát nadbytečná, avšak některé členské státy mají i více typů akciových společností a ne všechny jsou v Příloze uvedené. Příkladem za všechny může být Francie a její typ *société par actions simplifiée* (SAS - zjednodušená akciová společnost),²⁰ která není v příloze uvedena, a proto se její zákonná úprava obsažená ve francouzském kodexu, pro případ SE se sídlem ve Francii, vůbec nepoužije.

V čl. 9 odst. 3 Nařízení je rovněž stanoveno, že „*Je-li předmět podnikání, který vykonává SE, upraven zvláštními vnitrostátními předpisy, uplatňují se tyto právní předpisy plně na SE.*“ V případě SE se sídlem v tuzemsku by tedy např. šlo o nutnost obstarání bankovní licence, pokud by společnost chtěla poskytovat bankovní služby. Při výkonu své činnosti podléhá státnímu dozoru, shodně jako a.s.

Dále je nutné připomenout právní úpravy již zmíněné Směrnice o zapojení zaměstnanců na řízení evropské společnosti, která je důležitá zejména při zakládání společnosti.

1.3. Komunitární právo

Za komunitární právo je v této práci považováno pouze to, které můžeme užít v souvislosti s SE. Tedy Nařízení o SE a Směrnici Rady 2001/86/ES,²¹ kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců. Tyto dva právní předpisy společně tvoří nedílný celek právní úpravy. Dále nesmíme opomenout i jednotlivé směrnice Rady, jež jsou transponovány do právního řádu České republiky. Z pohledu SE jsou významné hlavně tyto směrnice:

- První směrnice Rady 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována

¹⁸ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 9

¹⁹ Příloha I. obsahuje společnosti, které jsou v jednotlivých členských státech považovány za akciové společnosti i s originálním názvem v daném jazyce

²⁰ LARIŠOVÁ, Markéta. *Francouzsko-český, Česko-francouzský právní slovník*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, str. 169

²¹ Dále jen Směrnice

v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření

- Druhá směrnice Rady 77/91/EHS ze dne 13. března 1976 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření
- Třetí směrnice Rady 78/855/EHS ze dne 9. října 1978, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o fúzích akciových společností
- Čtvrtá směrnice Rady 78/660/EHS ze dne 25. července 1978 o ročních účetních závěrkách některých forem společností, naposledy pozměněná směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/46/ES ze dne 14. června 2006
- Šestá směrnice Rady 82/891/EHS ze dne 17. prosince 1982, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o rozdělení akciových společností
- Sedmá směrnice Rady 83/349/EHS ze dne 13. června 1983 o konsolidovaných účetních závěrkách, naposledy pozměněná směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/46/ES ze dne 14. června 2006
- Osmá směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES ze dne 17. května 2006 o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek, o změně směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS a o zrušení směrnice Rady 84/253/EHS
- Desátá směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností
- Jedenáctá směrnice Rady 89/666/EHS ze dne 21. prosince 1989 o zveřejňování poboček vytvořených v členském státě některými formami společností řídicích se právem jiného členského státu
- Směrnice Rady 92/101/EHS ze dne 23. listopadu 1992, kterou se mění směrnice o zakládání akciových společností a změnách jejich základního kapitálu
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/58/ES ze dne 15. července 2003, kterou se mění směrnice Rady 68/151/EHS, pokud jde o požadavky na zveřejňování týkajících se některých forem společností

Směrnice jsou v práci uvedeny z důvodu nutnosti transpozice do právního řádu České republiky v souladu s požadavky, které jsou na ně kladeny. Pro SE jsou pak národní normy

vztahující se na a.s. jedním z pramenů práva i z toho důvodu mají vliv na současnou podobu SE. V textu budou rozebrány dvě zásadní směrnice.

První ze směrnic upravuje požadavky na zveřejňování týkajících se některých forem společností. Transpozice této směrnice má mimo jiné za následek, že Obchodní rejstřík České republiky je momentálně přístupný i v elektronické podobě a obsahuje požadované informace o jednotlivých obchodních společnostech. Do budoucna směrnice předpokládá, že bude docházet ke zlepšení přeshraničního přístupu k informacím, „*aby se kromě povinného zveřejňování v jednom z jazyků povolených v členském státě společnosti umožnila dobrovolná registrace povinně zveřejňovaných listin a údajů v dalších jazycích. Třetí osoby jednající v dobré víře by měly mít možnost se těchto překladů dovolávat.*“²²

Za další důležitou směrnicí je třeba chápat Desátou směrnicí, jež upravuje přeshraniční fúze kapitálových společností a je zpracována v *zákoně o přeměnách obchodních společností a družstev*.²³ Uvedená směrnice má za cíl podporovat spolupráci a reorganizaci kapitálových společností v jednotlivých členských státech, zejména usnadňovat přeshraniční fúzi společností. Z tohoto důvodu se použijí vnitrostátní právní předpisy upravující vnitrostátní fúzi, které by zásadně neměly zavádět žádná omezení svobody usazování nebo volného pohybu kapitálu, pokud by to nebylo nezbytné z důvodů ve směrnici stanovených.²⁴ Společný projekt fúze by pak měl mít stejné účinky pro všechny zúčastněné společnosti v různých členských státech. Tato směrnice je klíčová hlavně v případě zakládání SE pomocí nadnárodní fúze, protože v okamžiku procesu přeměny se použije jednak Nařízení o SE (čl. 18) a vnitrostátní předpisy států, které se na fúzi zúčastní.²⁵ Z uvedených skutečností je patrný i další požadavek na zmíněnou směrnicí a tedy to, aby byla členskými státy transponována, co nejpřesněji. Je totiž žádoucí, aby státy upravovaly tuto problematiku pokud možno podobně.

Z výše popsaného si můžeme povšimnout, že sama EU se snaží o přiblížení vnitrostátních právních norem členských států a to na poli sekundárních pramenů komunitárního práva, zejména pomocí směrnic a nařízení.

V souvislosti se sekundárními prameny nesmíme opomenout důležitost primárního práva EU. Zejména je v této souvislosti nutné zmínit *Smlouvu o fungování Evropského unie* (známá také jako Lisabonská smlouva), která vstoupila v platnost 1. prosince 2009. Tato smlouva má především reformovat instituce EU a jejich fungování, obsahuje mimo jiné i dva

---

²² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/58/ES ze dne 15. července 2003, kterou se mění směrnice Rady 68/151/EHS, pokud jde o zveřejňování týkající se některých forem společností, čl. 9

²³ Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů

²⁴ Jde o jednu ze základních svobod EU, tedy volný pohyb osob, zboží a kapitálu

²⁵ Účastní-li se Česká republika, užije se zákon o přeměnách obchodních společností a družstev, ve kterém je transponována právě tato směrnice

pozměňující články, tedy *Smlouvu o Evropské unii* a *Smlouvu o založení Evropského společenství*, přičemž stanoví, že na těchto dvou smlouvách je EU založena a že nahrazuje Evropské společenství.²⁶

V Lisabonské smlouvě můžeme naleznout mnoho ustanovení významných z pohledu SE, týkají se převážně svobody usazování, daní, sblížení právních předpisů, společných pravidel pro hospodářskou soutěž a další jednotlivá ustanovení použitelná na SE.²⁷ V rámci této kapitoly je nezbytné poukázat na čl. 352, který stanoví „*ukáže-li se, že k dosažení některého z cílů stanovených Smlouvami je nezbytná určitá činnost Unie v rámci politik vymezených Smlouvami, které však k této činnosti neposkytují nezbytné pravomoci, přijme Rada na návrh Komise jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu vhodná ustanovení. Pokud jsou dotyčná ustanovení přijímána Radou zvláštním legislativním postupem, rozhoduje rovněž jednomyslně, na návrh Komise a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.*“²⁸

1.3.1. Nařízení o evropské akciové společnosti

Jedním z nejdůležitějších základních pramenů právní úpravy SE je Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti, tento dokument byl přijat ve francouzském Nice a nabyl účinnosti 8. října 2004.

Nařízení má specifické postavení z hlediska své nadřazenosti vůči ostatním pramenům práva, což plyne z nadřazenosti komunitárního práva *acquis communautaire*. Nařízení je sekundárním pramenem EU a je závazné a bezprostředně použitelné v každém členském státě. Z toho vyplývá, že vnitrostátní orgány musí aplikovat přímo Nařízení a to v souvislosti s evropským právem a judikaturou Evropského soudního dvora, protože jen ten může v konečné instanci podat výklad k nařízení.²⁹ Toto Nařízení je závazné pro všechny členské státy EU a členské státy EHP,³⁰ které nejsou členy EU a to na základě rozhodnutí Společného výboru Evropského hospodářského prostoru č. 93/2002 z 25. července 2002.

Ze všech nařízení vznikají přímá práva a povinnosti, jak členským státům, tak fyzickým a právnickým osobám na jejich území, účinek je zde vertikální (fyzická a právnická osoba versus stát) a horizontální (fyzické či právnické osoby odlišné od státu mezi sebou

²⁶ <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2007:306:SOM:EN:HTML>

²⁷ Viz kapitola třetí

²⁸ Článek viz blíže v kapitole 1.6. vysvětluje nutnost jednomyslnosti při schvalování SE.

²⁹ DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 24

³⁰ Lichtenštejsko, Norsko, Island

navzájem).³¹ Transpozice nařízení do národního práva se vůbec nepřipouští, mohou být pouze doplněny nebo přiblíženy, tam kde je to výslovně stanoveno v nařízení. Za předpokladu, že by členské státy nepřijaly prováděcí předpis, kde je k tomu dána povinnost v nařízení, poruší tím *Smlouvu o fungování EU*. K porušení SFEU by došlo i pokud by tak členské státy neučinily řádně a včas. V tom případě je oprávněna Evropská komise, ale i kterýkoliv členský stát, iniciovat žalobu pro údajné nesplnění povinností vyplývajících ze Smluv podle čl. 258 a násl. SFEU.³² Samotné Nařízení o SE se skládá z preambule odůvodňující nutnost vzniku SE a sedmi hlav, které jsou děleny na oddíly a články.

Hlava I. obsahuje obecná ustanovení, která upravují základní kapitál, ručení akcionářů, sídlo a jeho přemístění a dále také v již zmiňovaném čl. 9 systém právní úpravy SE. V čl. 11 se pak setkáváme se zkratkou SE, která musí být uváděna před nebo za firmou. Tato zkratka je vyhrazena pouze evropským společnostem. Jiné obchodní společnosti, jejichž firmy před vstupem Nařízení v účinnost obsahovaly zkratku SE, nemusejí svou firmu i z tohoto důvodu měnit.³³ V hlavě II. je rozdělení do 5 oddílů a obsahuje ustanovení o založení SE. Hlava III. se pak zabývá ve čtyřech oddílech strukturou, a to dualistickým systémem, monistickým systémem a společnými pravidly pro oba. V hlavě IV. a V. je upraveno účetnictví, zánik a platební neschopnost společnosti a hlavy VI. a VII. se zabývají doplňujícími, přechodnými a závěrečnými ustanoveními.

Úprava, která je zakotvena v Nařízení není komplexní, obsahuje i řadu blanketních ustanovení, která odkazují na další úpravy. Proto je nezbytné doplnit ji ve stanovených bodech úpravou národní.

1.3.2. Směrnice o evropské akciové společnosti

Směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců, je určitým kompromisem, protože právě zapojení zaměstnanců bylo mimo jiné i důvodem, proč nebyly některé návrhy předkládané Komisí přijaty. V Nařízení o SE nalezneme odkazující ustanovení na tuto Směrnici.

---

³¹ ŠIŠKOVÁ, Naděžda, STEHLÍK, Václav. *Evropské právo I, Ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde a.s. 2007, str. 90

³² Rozhoduje ESD, který v případě porušení stanoví výši pokuty a pokyn k nápravě, v neposlední řadě by příslušný stát odpovídal i za škodu, kterou porušením způsobil fyzickým a právnickým osobám viz blíže DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 41, 42 ve spojení se *Smlouvou o fungování Evropské unie*, čl. 258 a čl. 259

³³ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 11 odst. 3

V čl. 288 SFEU je zakotveno, že „směrnice je závazná pro každý stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům.“ Forma a prostředek jsou tedy ponechány na samotném členském státu, který ale musí přijmout veškerá nezbytná opatření k dostání svému závazku. Pokud tak příslušný členský stát neučiní, dojde k porušení primárního práva.³⁴ K zamýšlenému účinku směrnice by mělo dojít i pokud stát směrnicí do svého právního řádu nepromítl a to pouze v případě vertikálního účinku (jednotlivec versus stát), kde musí být naplněny i další podmínky: ustanovení zvýhodňuje jednotlivce, obsah je nepodmíněný a dostatečně určitý. Tato interpretace je ospravedlňována zejména tím, že žádný členský stát nemůže čerpat výhody z toho, že nedostál své povinnosti.

V případě horizontálního účinku (jednotlivci navzájem) je možnost přímé aplikace absolutně vyloučena. ESD podložil toto rozhodnutí argumentem, že pokud by byla přiznána i v tomto případě možnost přímého účinku, došlo by k popření základního rozdílu mezi nařízením a směrnicí, protože účinky obou by se, co do důsledku, rovnaly.

Česká republika přijala zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti,³⁵ kterým byly splněny požadavky EU na transpozici Směrnice. V případě České republiky se tak jedná o předpis zákonné úrovně, který v části druhé § 46 až 62 obsahuje právě kýženou úpravu o zapojení zaměstnanců.

Samotná Směrnice je velmi komplikovaná a je třeba, aby ji členské státy transponovaly do svých právních řádů co možná nejpřesněji a pokud možno bez velkých odchylek. „Základním požadavkem fungování celého systému je totiž dokonalá souhra nejméně dvou právních řádů členských států,“³⁶ jako základní požadavek na vznik SE. Směrnice ve svých úvodních ustanoveních obsahuje hlavní zásady a účel, kterým je zejména „zajistit zaměstnancům nabytá práva v oblasti jejich zapojení do rozhodování podniku. Práva zaměstnanců existující před založením SE by měla být základem pro práva zaměstnanců v oblasti zapojení v SE (zásada „předtím i potom“). V důsledku toho by se tento přístup měl uplatnit nejen na založení nové SE, ale také na strukturální změny ve stávající SE a ve společnostech dotčených těmito strukturálními změnami.“³⁷

Ve Směrnici nalezneme základní požadavky na zapojení zaměstnanců SE, přičemž je patrná výrazná snaha o jejich zapojení v co nejširší možné míře. Pojem *zapojení* je definován

---

³⁴ ŠIŠKOVÁ: *Evropské právo I*..., str. 91

³⁵ Dále jen zákon o SE

³⁶ DVOŘÁK: *Akciová společnost*..., str. 745

³⁷ Směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců, bod 18

ve Směrnici samotné, jako „*mechanismus, včetně informování, projednání a účasti, pomocí něhož mohou zástupci zaměstnanců ovlivňovat rozhodnutí, která mají být ve společnosti přijata.*“

Obdobnou definici pak nalezneme i v samotném *zákoně o SE*, který se snaží Směrnici, co nejpřesněji transponovat, druhý odstavec § 46 zákona o SE říká, že zapojení jsou „*způsoby a postupy, jimiž mohou zaměstnanci, jejich zástupci nebo výbor zaměstnanců působit na rozhodování orgánu společnosti.*“ Jde o:

- Právo na informace a projednání se vztahuje na „*záležitosti týkající se SE, jako celku, jejích dceřiných společností nebo organizačních složek podniku na území jiného členského státu, nebo které přesahují pravomoci rozhodovacích orgánů v jednom členském státě.*“³⁸ Tyto informace pak musí být poskytnuty včas, aby zaměstnanci (nebo ten kdo za ně jedná) mohli vyjádřit své stanovisko před plánovaným opatřením.
- Právo být volen, volit, jmenovat, doporučovat a nesouhlasit s volbou či jmenováním členů správní nebo dozorčí rady SE (pokud tak stanoví dohoda o způsobu a rozsahu zapojení zaměstnanců SE podle § 54 zákona o SE)

Ve Směrnici je také (stejně tak v *zákoně o SE*) upraven zvláštní vyjednávací výbor zastupující zaměstnance společnosti, který se zřizuje bezprostředně po zveřejnění projektu vzniku SE, a který jedná o zapojení zaměstnanců společnosti. Úprava zapojení zaměstnanců je stanovena příslušnými orgány společnosti ve spolupráci se zvláštním výborem a vrcholí zakotvením v písemné dohodě. V dohodě je upraven způsob a rozsah zapojení zaměstnanců, působnost dohody, četnost zasedání zastupujícího orgánu (orgán, který jedná za zaměstnance) a další skutečnosti. Jednání o zapojení může trvat až šest měsíců, přičemž může být prodlouženo se souhlasem stran až na jeden rok, od okamžiku vzniku zvláštního výboru. V souvislosti s tímto výborem je upravena otázka jeho usnášeníschopnosti a náhrada nákladů, kterou je povinna nést SE. Jednotlivé členské státy si však mohou upravit rozpočtová pravidla financování odlišně, např. hradit náklady pouze jednomu odborníkovi, kterého si vyžádal výbor, jako poradce. Dalším důležitým ustanovením Směrnice je povinnost mlčenlivosti, jež se týká jak zvláštního výboru, odborníků přizvaných ke spolupráci, tak zastupujícího orgánu. Povinnost mlčenlivosti se týká i období po skončení funkce a je omezena na informace, které by při zveřejnění mohly „*podle objektivních kritérií vážně*

---

³⁸ Zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů

ohrozit nebo poškodit fungování SE (nebo případně zúčastněné společnosti) nebo jejich dceřiných společností a závodů.“³⁹

Další ustanovení se zabývají povinnostmi členských států upravit zapojení zaměstnanců vnitrostátními předpisy a zajistit soudní nebo správní ochranu při jejich nedodržování.

Česká republika transponovala tuto Směrnici do vlastního právního řádu v roce 2004, kdy se snažila v rámci procesu transpozice o co nejvěrnější přepis. Důvodem je, že česká právní úprava obchodních společností v ObchZ se zapojením zaměstnanců na vedení společnosti, v takové míře nepočítá. ObchZ upravuje u většiny společností pouze možnost účasti v dozorčích orgánech, nikoliv pak povinnost informovat např. o důležitých krocích společnosti, které se týkají zaměstnanců. I z tohoto důvodu je v současné době úprava zapojení zaměstnanců ve stanovách společnosti většinou obcházena tak, že přímo odkazuje na zákon o SE a úpravu tam zakotvenou.⁴⁰

Proto ukáže teprve čas, jak k zapojení zaměstnanců v SE se sídlem na území České republiky dojde a do jaké míry se budou zaměstnanci na vedení společnosti skutečně podílet.

1.4. Právní úprava evropské akciové společnosti z hlediska norem vnitrostátních

Z pohledu vnitrostátních pramenů českého práva by bylo vhodné se nejdříve zmínit o úpravě na úrovni zákonné, a to o již výše zmíněném zákoně č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů. Uvedený právní předpis bylo nutné přijmout nejen z důvodu nutnosti transpozice Směrnice, ale i k provedení Nařízení. V Nařízení je stanovena možnost jednotlivých členských států upravit si otázky, které v něm nejsou výslovně uvedené, za pomoci předpisů národního práva v členském státě, ve kterém má evropská společnost zapsané sídlo. Členské státy si tedy mohou samy vytvořit právní normy upravující SE, ale pouze v případě, pokud jsou k tomu v Nařízení výslovně zmocněny. V případě České republiky tak dochází k zakotvení SE do zvláštního zákona.⁴¹

---

³⁹ Směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců, bod 18

⁴⁰ Zákon č.627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů, viz blíže část druhá

⁴¹ Jiný způsob úpravy zvolil francouzský zákonodárce, který upravuje SE přímo v obchodním zákoně v druhé hlavě, deváté kapitoly, kde je řada odkazovacích norem na a.s. viz blíže <http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000005634379>

Zákon se dělí do tří částí, kdy první obsahuje ustanovení týkající se zápisu do obchodního rejstříku, přemístění sídla, založení, apod. Druhá část upravuje zapojení zaměstnanců evropské společnosti. A třetí část obsahuje zmocňovací a přechodná ustanovení. Samo Nařízení ve svých ustanoveních odkazuje na národní právní úpravu a i z tohoto důvodu, je použití národních norem velmi časté.⁴²

Z právních předpisů České republiky se na SE užije zejména zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Zde nalezneme zmínku o SE v § 56, kde ji řadí k obchodní společnosti, která je založena za účelem podnikání. Úpravu akciové společnosti nalezneme v § 154 a násl. Touto úpravou se řídí akciová společnost se zapsaným sídlem v České republice. A přiměřeně se použije i na SE se sídlem v tuzemsku.

Dalším použitelným předpisem je již zmíněný zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů. A další právní předpisy obsahující, jak hmotněprávní, tak procesní úpravu. V případě právních předpisů, které na SE dopadají, nesmíme zapomenout ani na výslovné vyloučení aplikace zákona o podmínkách činnosti organizací s mezinárodním prvkem.⁴³

Lze tedy shrnout, že nakonec nedošlo k vytvoření nadnárodní akciové společnosti, která by se řídila stejnými normami, ať by šlo o SE se sídlem ve Francii nebo v České republice. Namísto toho došlo k vytvoření celkem třiceti⁴⁴ různých možných druhů SE, které se od sebe mohou více či méně lišit. Dále byl, spolu s přijetím zákona o evropské společnosti, přijat i tzv. doprovodný zákon (zákon č. 628/2004 Sb.), kterým se mění občanský soudní řád, notářský řád, zákoník práce, zákon o daních z příjmů a zákon o soudních poplatcích.⁴⁵

1.5. Stanovy evropské akciové společnosti

1.5.1. Obecně o stanovách evropské akciové společnosti

Stanovy jsou upraveny v Nařízení (čl. 9) a v národních právních úpravách. Hovoříme o dvojím pojetí stanov. Tedy o stanovách přijatých podle Nařízení a stanovách, jež jsou přijaté na základě národního práva akciových společností, ve kterých má SE zapsané své sídlo. Stanovy přijaté podle Nařízení zaujímají v rámci právní úpravy pramenů SE druhé místo, bezprostředně za Nařízením. V Nařízení musí být výslovně dána možnost použití

---

⁴² DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 28

⁴³ Zákon č.627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů, § 1 odst.2

⁴⁴ Počítaje i členské státy EHP

⁴⁵ PETR, Michal. *Evropská společnost – I. část*. Právní rozhledy, č. 2/2005, str. 70, 71

stanov, které pak v závislosti na tomto zmocnění, mají přednost před národními právními úpravami. Tato poměrně složitá právní konstrukce sleduje za cíl zajistit nadnárodní formu a určitou autonomii jednotlivým SE. Ty se pak mohou ve svých stanovách i odchýlit od Nařízení, pokud je tak v jejich dispozitivních normách stanoveno.

Stanovy podle národní právní úpravy mohou být přijaty pouze v případě, který připouští právní úprava akciových společností, ve kterém má evropská společnost sídlo.⁴⁶ Jako názorný příklad je uváděna SE, která má sídlo v České republice. Tato SE se musí, v případě formulace svých stanov, řídit nejdříve právem komunitárním a posléze právem národním, což v našem případě znamená soulad s ObchZ. Úprava vztahující se obecně na obchodní společnosti: § 56 a násl., a normy vztahující se na akciovou společnost v § 154 a násl.

Stanovy, jako jeden z hlavních dokumentů, upravují organizaci a podmínky pro činnost SE, jejich orgánů, akcionářů a členů. Má povahu zvláštního typu společenské smlouvy, je součástí české Sbírký listin Obchodního rejstříku a v případě České republiky jsou veřejně k nahlédnutí také v elektronické podobě.⁴⁷ Ve stanovách musí být obligatorně uvedené údaje, které ukládá Nařízení, popřípadě další právní předpisy. Nařízení například stanoví povinnost ve stanovách určit strukturu společnosti nebo to z nich musí být patrné, musí v nich být uvedeny informace o zapojení zaměstnanců (i jakým způsobem bude tato otázka upravena při založení SE), povinnost určit počet členů řídicího a dozorčího orgánu nebo pravidla pro jejich stanovení. V případě monistického systému⁴⁸ stanovy určují počet členů nebo pravidla pro jeho stanovení u správního orgánu, minimální počet jsou tři, maximální osmnáct, intervaly zasedání správního orgánu, nejméně jednou za tři měsíce, aby mohl projednat předpokládaný vývoj podnikání SE a další informace týkající se vedení společnosti. Stanovy samotné musí být v souladu se Směrnicí o zapojení zaměstnanců.

Ve stanovách musí být obsažen i způsob vzniku společnosti, právní forma, základní kapitál a všechny další povinné údaje, o kterých tak stanoví Nařízení, Směrnice a vnitrostátní právní předpisy, pokud nejsou v rozporu s Nařízením a Směrnicí.

---

⁴⁶ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 9 odst. 1 písm. C) bod ii)

⁴⁷ Viz Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/58/ES ze dne 15.července 2003, kterou se mění směrnice Rady 68/151/EHS, pokud jde o požadavky na zveřejňování týkajících se některých forem společností

⁴⁸ K monistické struktuře blíže viz kapitola čtvrtá

1.5.2. Stanovy evropské akciové společnosti, konkrétní ustanovení evropské akciové společnosti a akciové společnosti

Tato práce se bude zabývat i konkrétní úpravou SE na území České republiky a nikoliv pouze teoretickými úvahami. Z toho důvodu zde budou popsány stanovy dvou společností FINEP HOLDING SE a Teplárny Brno a.s. Zaměříme se na otázky, které nebývají upraveny stanovami a.s. a na komparaci obou firem. Teplárny Brno, a.s. je velká společnost, zabývající se výrobou, rozvodem, obchodem s tepelnou energií a dalšími doprovodnými službami. Jde o větší společnost, jež by mohla obchodovat na evropském trhu a tudíž by pro ni mohlo být výhodné přeměnit se na SE, v případě, že by chtěla změnit sídlo. Jedná se sice o společnost, jejíž předmět podnikání se liší od FINEP HOLDING SE (předmětem podnikání této společnosti je pronájem nemovitostí, bytů, specializovaný maloobchod, zprostředkování obchodu a služeb atd.⁴⁹), ale právě pro to, bude jednodušší poukázat na rozdíly.

Ve stanovách FINEP HOLDING SE je v úvodních ustanoveních uveden způsob založení společnosti, předmět podnikání, sídlo a zahájení jednání o zapojení zaměstnanců, pokud společnost v době vzniku má nějaké zaměstnance. V případě FINEP HOLDINGu SE nebyly v době založení žádní zaměstnanci, a proto nebylo ani zahájeno jednání o jejich zapojení, v tomto případě se použije podpůrná ustanovení hlavy III. a IV. zákona o SE (§ 56 až § 62), která upravují povinnost zakotvit změnu stanov společností představenstvem, pokud by se změnila zaměstnanecké poměry. V případě Tepláren Brno a.s. žádné ustanovení o zapojení zaměstnanců není třeba zakotvovat. Základní kapitál FINEP HOLDINGu SE je upraven v korunách,⁵⁰ musí ale dosáhnout požadované výše 120.000 eur.⁵¹

Další ustanovení se týkají akcií a počtu hlasů, které jsou s nimi spojeny na valné hromadě. Dané zakotvení je více méně podobné s a.s., záleží na SE jakým způsobem si je upraví. Ke vzniku společnosti většinou nedochází veřejnou nabídkou akcií, protože zakladatel upíše akcie na celý základní kapitál.⁵² Struktura společnosti je v našem případě shodná, zmiňovaná SE má dualistický systém obsahující valnou hromadu, představenstvo, dozorčí radu.

---

⁴⁹ Předmět podnikání obsažen ve stanovách viz www.justice.cz

⁵⁰ Směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců, § 66

⁵¹ Kurz je dán ke dni určenému ve stanovách

⁵² Souvislost se způsobem vzniku společnosti, viz blíže kapitola druhá

Valná hromada je vrcholným orgánem v každé společnosti, skládá se ze všech akcionářů, kteří drží akcie. Ti mají právo účasti, hlasování, přednesení návrhů a protinávrhů. Působnost valné hromady SE je další důležitou odchylkou, zatímco v případě a.s. je výlučná působnost stanovena § 187 ObchZ. Ve stanovách FINEP HOLDING SE je výlučná působnost dána na základě:

- Nařízení
- Zákona o SE
- Obchodního zákoníku (zejména § 187)

Podle Nařízení patří do působnosti valné hromady například:

- Rozhodování o přemístění podle čl. 8 Nařízení
- Schválení projektu fúze, pokud se FINEP HOLDING SE bude podílet na založení jiné SE
- Schválení projektu založení jiné holdingové SE, pokud dá FINEP HOLDING SE podnět k takovému založení
- Rozhodování o změně stanov, pokud nepůjde o zvýšení kapitálu a změnu stanov s tím spojenou
- Schválení projektu přeměny FINEP HOLDING SE na a.s.⁵³

Valnou hromadu svolává v obou případech představenstvo, popř. jeho člen. Oprávnění svolat ji má také v zákonem stanovených případech, nebo pokud to vyžaduje zájem společnosti, dozorčí rada. Pozvánka na valnou hromadu Tepláren Brno a.s. musí být uveřejněna v jednom celostátně distribuovaném deníku.⁵⁴ Naproti tomu FINEP HOLDING SE ve stanovách uvádí povinnost zaslat pozvánku na valnou hromadu všem akcionářům na adresu jejich sídla nebo bydliště uvedenou v seznamu akcionářů. Z výše popsaného vyplývá, že všechny akcie společnosti znějí na jméno.

Představenstvo je dalším orgánem společnosti v dualistické struktuře. Jde o statutární orgán společnosti. V tomto bodě se stanovy většinou kryjí, rozdílný je počet členů a ustanovení o prvních členech představenstva. Teplárny Brno a.s. mají osm členů volených valnou hromadou na pět let, FINEP HOLDING SE pak čtyři členy na šestileté funkční období a první členové jsou jmenováni na základě stanov, jež obsahují jejich jmenný seznam.

---

⁵³ Bliže viz stanovy FINEP HOLDING SE, dostupné na www.justice.cz

⁵⁴ Lidové noviny pokud není možné Hospodářské noviny

Posledně jmenovanou je dozorčí rada, jakožto kontrolní orgán společnosti. Ve stanovách FINEP HOLDINGu SE je upraven počet a první členové dozorčí rady společnosti, stejně tak šestileté funkční období. Naproti tomu stanovy Tepláren Brno a.s. obsahují způsob volby, který je odlišný od SE, protože zde nalezneme určité minimální zapojení zaměstnanců ve společnosti, i když se jedná o zapojení zprostředkované, mají zaměstnanci možnost volit a odvolávat jednu třetinu členů dozorčí rady, zbytek je oprávněna volit a odvolávat valná hromada. V případě FINEP HOLDINGu SE jsou všichni členové voleni a odvolávání valnou hromadou, zapojení zaměstnanců je formulováno jiným způsobem a ve větší míře.

V § 200 ObchZ je upraveno, že dozorčí rada a.s. musí mít minimálně tři členy, popřípadě počet musí být dělitelný třemi, což v případě SE tak úplně neplatí a je zde dán maximální počet tří členů. Další odchylkou ve stanovách, je úprava řešení sporů v české a.s., kdy stanovy Tepláren Brno a.s. obsahují způsob řešení sporů mezi akcionáři a společností, společností a členy jejich orgánů a vzájemné spory mezi akcionáři, související s jejich účastí ve společnosti, které budou řešeny smírnou cestou. Pokud to nebude možné, bude k projednání a rozhodnutí sporu příslušný český soud, podle sídla společnosti. Příslušnost českého soudu je zakotvena z důvodu zahraničních akcionářů a tímto ustanovením se bude předcházet možným sporům o příslušnost.

Největší odlišností od stanov a.s. nalezneme v ustanovení spadající na zapojení zaměstnanců, zejména z toho důvodu, že stanovy klasické a.s. vůbec takovou skutečnost neobsahují (se zapojením se vůbec nepočítá). Na zapojení dopadá ustanovení Nařízení, Směrnice a zákona o SE. Stanovy většinou odkazují na zákon o SE a to § 56, 57, 58 a 59, jenž jsou ve stanovách FINEP HOLDING SE citovány přesně. Jde o úpravu složení výboru zaměstnanců, jednání a působnosti tohoto výboru. V práci budou přiblíženy ustanovení upravující složení výboru zaměstnanců, jenž se skládá ze zaměstnanců, kteří jsou voleni nebo jmenováni jako zástupci zaměstnanců nebo se skládá ze všech zaměstnanců. Počet zaměstnanců ve výboru je stanoven tak, že na každých i započatých 10% zaměstnanců evropské společnosti⁵⁵ z celkového počtu všech zaměstnanců SE ve všech členských státech, připadne jeden člen výboru. Pokud se ale následně zvýší počet zaměstnanců, zvyšuje se úměrně tomu i počet členů výboru, stejně se postupuje i když se počet zaměstnanců sníží.⁵⁶

O každé takovéto změně je výbor povinen bezodkladně informovat představenstvo nebo správní radu. Zajímavým se jeví být ustanovení, které upravuje zastupování zaměstnanců z jiného členského státu EU než je Česká republika, protože v tomto případě se

---

⁵⁵ Musí jít o zaměstnance téhož členského státu

⁵⁶ Stanovenému počtu členů výboru zanikne mandát, který nebo kteří členové výboru to budou, určí los

zastupování řídí jiným právem, tedy právem členského státu, z něhož zástupce pochází, což bude platit i obráceně.⁵⁷ Tento fakt poukazuje na nadnárodní charakter, protože své zástupce budou mít ve výboru i zaměstnanci dceřiných společností SE. V případě pokud by výbor obsahoval (vzhledem k velkému počtu zaměstnanců společnosti) větší množství členů výboru, může být ustanoven užší výbor, který má oprávnění za širší výbor jednat. Působnost výboru zaměstnanců se týká výlučně záležitostí SE, jejich dceřiných společností nebo organizačních složek podniku na území jiného členského státu, nebo záležitostí, které přesahují pravomoci rozhodovacího orgánu v jednom členském státě. V ustanovení je dána možnost po čtyřech letech opět jednat o způsobu zapojení zaměstnanců nebo ponechat v platnosti dosavadní zapojení podle podpůrných ustanovení.

Ohledně působnosti výboru zaměstnanců je navíc zakotveno právo na pracovní volno s náhradou mzdy na dobu, která je nezbytně nutná na školení členů k výkonu jejich činnosti ve výboru, pokud tomu nebrání vážné provozní důvody.

Stanovy jsou většinou shodné se zákonem o SE, až na ustanovení práva na informace a projednání, kde je zakotven pouze jeden orgán, který informuje a má oprávnění projednávat a to je představenstvo společnosti. Další úprava stanov je vesměs podobná až na minimální odchylky, např. při snížení kapitálu SE se nepřipouští jejich vzetí z oběhu, již zmíněné řešení sporů a.s. apod. Ve stanovách můžou být dále upraveny (kromě obligatorních náležitostí):

- Další práva akcionářů a stanovení podmínek pro výkon akcionářských práv podle § 155 odst. 1 ObchZ
- Pravidla pro zvýhodňování nabývání akcií zaměstnanci evropské společnosti podle § 158 odst. 1, 2 ObchZ
- Podíl zaměstnanců na zisku podle § 178 odst. 4 ObchZ
- Možnost pověřit představenstvo rozhodnutím o zvýšení základního kapitálu § 210 odst. 1 ObchZ
- Určení lhůty pro zaplacení hodnoty nepeněžitého vkladu v penězích podle § 59 odst. 2 ObchZ
- Určení, že seznam akcionářů nahrazuje evidence zaknihovaných cenných papírů, podle § 156 odst. 2 ObchZ
- Stanovení vyššího počtu hlasů pro přijetí rozhodnutí valné hromady nad požadavek § 186 ObchZ

---

⁵⁷ V případě zástupce z České republiky v jiném členském státě, kde bude mít SE své zapsané sídlo

- Zpřísnění zákazu konkurence pro členy představenstva nebo dozorčí rady podle § 196 odst. 1 nebo § 200 odst. 3 ObchZ
- Písemné hlasování nebo hlasování pomocí prostředků sdělovací techniky mimo zasedání orgánů evropské společnosti, podle § 66 odst. 4 ObchZ, pokud s tím souhlasí všichni členové
- Určení, že náklady na pořízení kopie ze zápisu o valné hromadě nebo jeho části nese evropská společnost, podle § 189 odst. 2 ObchZ
- Stanovení vyššího počtu hlasů a dalších podmínek pro přijetí rozhodnutí valné hromady, jímž se dává souhlas ke smlouvě o fúzi sloučením, podle § 220e odst. 10 ObchZ⁵⁸ a další náležitosti

Z výčtu je zřejmé, že stanovy společnosti mohou obsahovat i úpravu dalších otázek. Současně si můžeme povšimnout stanov společnosti FINEP HOLDING SE, které se od stanov klasické a.s. liší pouze minimálně a úprava je vesměs podobná. Minimální odchylky jsou způsobeny zřejmě i tím, že jde o poměrně mladou společnost, která ještě není probádána do úplných podrobností. Podnikatelská veřejnost je i z tohoto důvodu skeptická a snaží se upravit fungování společnosti pomocí stanov, co možná nejpodobněji k a.s., jež je léty ověřená. Nařízení a zákon o SE umožňuje stanovám odchýlit se od vlastní úpravy a zpracovat některé otázky i jinak např. omezit opětovné jmenování členů orgánu nebo upravit si odchylně jmenování a odvolávání členů představenstva. V Nařízení je dána možnost volit a odvolávat členy představenstva dozorčím orgánem, ale je možné upravit ve stanovách, že tak činí valná hromada. Je tedy na stanovách společnosti jakou úpravu zvolí. Stanovy FINEP HOLDINGU SE zvolily úpravu odlišnou od Nařízení a členy představenstva tak volí a odvolává valná hromada. Opět se nejedná o žádnou novinku, pouze se uplatní stejná úprava, jako dopadá na a.s.

Lze shrnout, že ve stanovách, které byly porovnány je patrná velká podobnost SE s a.s. Zarážející je i skutečnost, že i když je v České republice poměrně velké množství společností SE,⁵⁹ většinou se jejich úprava stanov, až na menší odchylky, shoduje s a.s. I to nás může utvrzovat v názoru, že formu evropské společnosti bude třeba lépe popsat širší veřejnosti a informovat o ní. Současný stav, kdy je málo odlišujících prvků od a.s. ve stanovách společností, je pro budoucnost neakceptovatelný. Sama společnost má mnoho dalších výhod a

⁵⁸ DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 382-386

⁵⁹ Až jedna třetina z celkového množství SE v Evropě

proto je nutné, aby je využili i podnikatelé v České republice a nesoustředili se jen na skutečnost, že SE je pro ně výhodná svým přenosem sídla a evropskou formou.

1.6. Shrnutí

Po téměř třiceti letech „bojů“ o vytvoření evropské společnosti, tak nakonec došlo k politickému souhlasu a přijetí ze strany všech států. Evropský parlament sice ještě zvažoval podání žaloby u Evropského soudního dvora pro nesprávný právní základ, nakonec k ní ale nedošlo.⁶⁰ Tato konečná forma SE se podstatně liší od prvních návrhů týkající se podoby budoucí evropské společnosti. Podstatné odchýlení se od prvotních myšlenek je dáno zejména snahou vyhovět všem členským státům, které považovaly právě tu svou národní úpravu za nejvhodnější a z tohoto důvodu nechtěly ustoupit ze svých požadavků. Současná úprava společnosti je založena na velkém množství kompromisů a podstatném ustoupení od prvotních idejí.

Zpočátku byla snaha o vytvoření společnosti, která bude nadnárodní a po všech stránkách nezávislá na legislativách jednotlivých členských států. Společnost, která bude mít jednotnou strukturu a bude ekonomicky, právně výhodnější a srozumitelnější pro podnikatele, přinese nový rozměr podnikání na evropské úrovni a bude možným budoucím konceptem pro vytvoření společnosti mezinárodní. Základní ideou bylo prohloubení vnitřního trhu a snaha o větší mobilitu společnosti a podnikatelů v souladu se svobodou usazování. Cíle evropské společnosti se posouvaly i v souvislosti s vývojem na poli EU. Po konečném nalezení kompromisu je zde společenství, které má vlastní byrokratický aparát, tvoří závazné právní předpisy a rozhoduje o jejich výkladu za pomoci soudu na evropské úrovni. V souvislosti s tímto vývojem se musel logicky vyvíjet i koncept evropské společnosti, kdy v současné době má tato společnost napomoci dotvoření jednotného vnitřního trhu. Nyní je statut SE znám všem členským státům EU, úprava je ale zakotvena poněkud složitě, zdá se velmi komplikovaná a pro laickou veřejnost nepřehledná. Z důvodu vytvoření kompromisního řešení, se kterým by souhlasily všechny členské státy, bylo třeba velmi ustoupit z požadavku nadnárodnosti. Společnost se sice v současné době řídí komunitárním právem, ale i

---

⁶⁰ Rada ES totiž nařízení opřela o subsidiárně aplikovatelné ustanovení čl. 352 SFEU, který sice vyžaduje jednomyslný souhlas všech členů Rady, ale omezuje roli Evropského parlamentu při schvalování předpisů, kdy postačí tzv. konzultační procedura. Kdyby Rada využila speciálního zmocnění čl. 114 odst. 1 SFEU, uplatnila by se legislativní procedura a ta předpokládá kvalifikovanou většinu hlasů v Radě EU, současně ale posiluje účast Evropského parlamentu na schvalování předpisů. Právní výbor Evropského parlamentu doporučil žalobu podat, předseda Parlamentu tak nakonec neučinil, viz blíže DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 12,13

množstvím národních úprav.⁶¹ I přesto se jedná o typ společnosti, který je velmi oblíbený, a to zejména v České republice, Lucembursku, Rakousku a Holandsku.

2. Založení a vznik evropské akciové společnosti

2.1. Úprava evropské akciové společnosti v Nařízení a obchodním zákoníku, základní odlišnosti od akciové společnosti

V Nařízení nalezneme pojem *Societas Europaea* jako obchodní společnost, která má formu evropské akciové společnosti, a kterou je možné založit na území EU (počítaje i EHP). Tato SE svými znaky pak nápadně připomíná akciovou společnost, neboli „*společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. Akcionář neručí za závazky společnosti.*“⁶²

V Nařízení je o základním kapitálu a ručení akcionářů stanoveno, že „*základní kapitál SE je rozvržen na akcie. Každý akcionář ručí jen do výše svého upsaného základního kapitálu.*“ Z výše citovaného je patrné shodné vymezení základního kapitálu, který je v obou případech rozvržen na akcie. Rozdíl vidíme v odlišném ručení akcionářů, kdy v případě SE je ručení do výše upsaného základního kapitálu.⁶³

Naproti tomu v rámci české akciové společnosti je ručení akcionářů možné pouze v případě několika výjimek,⁶⁴ obecně však akcionáři neručí. V Nařízení je dále uváděno, že SE je právnickou osobou, která může být založená nejméně dvěma subjekty z rozdílných členských států, kterými mohou být pouze právnické osoby (a.s. nebo s.r.o.). Fyzická osoba může být přímým zakladatelem pouze v případě holdingové společnosti. Naproti tomu česká a.s. může mít i jen jediného zakladatele a to právnickou osobu.

---

⁶¹ K problematice viz níže

⁶² Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 154 odst. 1

⁶³ Problematika ručení viz blíže DĚDIČ, Jan, ČECH, Petr. *Obchodní právo po vstupu ČR do EU*. Praha: Bova – Polygon, 2004, str. 162, citováno taktéž v PETR: *Evropská společnost...*, str. 70, výše zmiňovaní zastávají názor, že ručení je limitováno do výše nesplaceného vkladu, opačné stanovisko zastává NERUDA, Robert. *Societas Europaea*. Právní fórum, 2006, č. 5, str. 154, který vychází z gramatického výkladu pojmu, tedy že ručení je dáno bez ohledu na rozsah splacení. Konečná interpretace ustanovení bude záviset na ESD.

⁶⁴ Např. ručení bývalého akcionáře do výše nabytého podílu na likvidačním zůstatku a.s.

Významným odlišujícím faktorem je upsaný základní kapitál společnosti. V případě SE je stanoven v Nařízení částkou 120.000 a měnou v eurech,⁶⁵ přičemž není vyloučena povinnost tvořit i vyšší upsaný kapitál, jestliže je tak stanoveno v právních předpisech členského státu, kde má společnost zapsáno své sídlo.⁶⁶ Oproti české právní úpravě,⁶⁷ kde je výše základního kapitálu závislá na způsobu založení a podmínce, že zvláštní právní předpis nestanoví jinak.⁶⁸

Znakem, který je příznačný pouze pro SE, je pak monistická struktura orgánů. Zakladatelé SE si tedy mohou zvolit mezi dualistickou a monistickou strukturou orgánů. Monistická struktura byla, do vstupu Nařízení o SE v platnost, pro náš právní řád neznámou.

2.2. Založení a vznik evropské akciové společnosti

Obecnou úpravu založení SE nalezneme v úvodních ustanoveních Nařízení. Hlava II. pak obsahuje jednotlivé způsoby založení a obecná ustanovení na ně dopadající. Je zde dále zakotveno, že v případě založení SE se řídí tímto Nařízením a právními předpisy vztahujícími se na akciové společnosti v členském státě, ve kterém SE zřizuje své sídlo.⁶⁹

SE může být založena čtyřmi různými způsoby, které jsou uvedeny v čl. 2 Nařízení o SE:

- Fúzí (sloučením nebo splynutím)
- Založením holdingové společnosti
- Založením dceřiné SE
- Přeměnou akciové společnosti na SE

Z výše uvedeného výčtu je zřejmé, že SE není možné založit *tzv. na zelené louce* pouhým upsáním akcií, ale zakládá se reorganizací nebo koncentrací stávajících forem podnikání za splnění i dalších podmínek. Musí jít minimálně o dvě společnosti, které byly založeny podle práva některého z členských států a jejich zapsané i skutečné sídlo a hlavní správa leží v EU/ EHP.

---

⁶⁵ V souvislosti s čl. 67 odst. 1 Nařízení, se v rámci České republiky uplatní právní předpisy vztahující se na a.s., pokud jde o vyjádření kapitálu SE. ČR ještě nevstoupila do třetí fáze Evropské hospodářské a měnové unie, proto musí vyjadřovat svůj základní kapitál v korunách, v každém případě ale může SE svůj kapitál vyjádřit také v eurech. Je tedy dána dvojitá možnost vyjádření kapitálu

⁶⁶ Viz Nařízení čl. 4, shodně jako v tuzemské úpravě je upraven základní kapitál i ve Francii, viz blíže http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/social_dialogue/l26016_fr.htm

⁶⁷ Viz § 162 odst. 3 ObchZ

⁶⁸ Veřejná nabídka akcií – 20.000 000 Kč, bez veřejné nabídky akcií - 2.000 000 Kč

⁶⁹ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 *o statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 15

V Nařízení je stanovena výjimka ve prospěch společnosti, která sice nemá hlavní správu na území některého členského státu, ale byla založena podle práva příslušného členského státu, má zapsané sídlo v tomtéž členském státě a má trvalý a efektivní vztah k ekonomice členského státu.⁷⁰ Členské státy si mohou samy stanovit zda tuto výjimku zakotví do svého právního řádu, Česká republika této možnosti využila v § 3 zákona o SE. Toto ustanovení se většinou týká bývalých kolonií, jejichž právní řády se dodnes řídí právními předpisy bývalých koloniálních velmocí, jejich skutečné sídlo, ale leží v koloniích.⁷¹

2.2.1. Nadnárodní fúze

Dvě a více národních akciových společností z různých členských států mohou provést fúzi sloučením nebo splynutím a vytvořit tak SE.⁷² Vzniklá SE se řídí Nařízením a právem členského státu, ve kterém má SE sídlo. V okamžiku samotného procesu přeměny, pak Nařízením o SE (čl. 18) a otázky, které v něm nejsou upraveny, národním právem států, které se na fúzi účastní.

Jsou dány dvě možnosti fúze - sloučení a splynutí. V případě sloučení se postupuje dle čl. 3 odst. 1 třetí směrnice Rady (78/855/EHS) ze dne 9. října 1978 založená dle čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o fúzích akciových společností.⁷³ Splynutí se řídí stejnou směrnicí, ale čl. 4 odst. 1.⁷⁴

Zatímco počáteční fáze fúze se řídí právním řádem státu každé společnosti, která se fúze účastní,⁷⁵ konečná fáze směřující ke vzniku SE, je upravena podle právního řádu státu, kde má daná SE vzniknout. Rozdíl mezi splynutím a sloučením je pak následující:

- U splynutí zanikají spojující se společnosti bez likvidace a převádějí všechno své jmění na nově vznikající evropskou společnost, jejímiž akcionáři se jejich společníci stávají
- U sloučení rovněž zanikají společnosti bez likvidace, ale jejich jmění se převádí na jinou akciovou společnost, jejímiž akcionáři se stanou společníci zanikající společnosti a která současně mění svou právní formu na SE⁷⁶

---

⁷⁰ Zákon č. 627/2004 Sb. o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů

⁷¹ DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 64

⁷² Které společnosti tak mohou učinit je blíže stanoveno v Příloze I k Nařízení

⁷³ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 17

⁷⁴ Zmíněný odkaz pak nesměřuje přímo ke Směrnici, ale k její konkrétní transpozici do příslušného národního práva

⁷⁵ Většinou několika právními řády

V případě fúze splynutím se navíc nevylučuje možnost změny sídla, je tedy možné, aby v důsledku spojení společností ze dvou různých členských států vznikla SE se sídlem v třetím státě. Například spolu mohou fúzovat česká a.s. a slovenská a.s. a nově vzniklá SE může mít své zapsané sídlo na Kypru. Vystává otázka, zda-li je toto možné i v případě fúze sloučením, která je zatím sporná a ke konečnému řešení se bude muset přiklonit ESD. Ve zmiňovaném Nařízení je dána možnost fúzování rovnocenných subjektů tzv. merger of equals a dále také fúzování mateřských a dceřiných společností tzv. up stream merger.⁷⁷

V zákoně o SE je upravena otázka ochrany minoritních akcionářů a věřitelů, která opět odkazuje k národní úpravě států. Ochrana je dána menšinovým akcionářům zúčastněné společnosti se sídlem na území České republiky,⁷⁸ kteří hlasovali proti schválení projektu fúze. Jejich jména jsou obsažena v notářském zápise o hlasování valné hromady. Zajištění této ochrany vyplývá i z povinnosti notáře, před vydáním osvědčení provést kontrolu, zda došlo ke splnění podmínek o ochraně minoritních akcionářů.

Ochrana věřitelů je upravena obdobně a týká se těchto subjektů:

- Věřitelů fúzujících společností
- Majitelů dluhopisů fúzujících subjektů
- Majitelů cenných papírů jiných než akcie, se kterými jsou spojena zvláštní práva vůči fúzujícím společnostem.⁷⁹

Úpravu ochrany nalezneme v národních právních předpisech,⁸⁰ na které odkazuje zákon o SE, přičemž stanoví rozdílnou lhůtu k podání žaloby na určení výměnného poměru akcií, popř. výši poplatků, a to tři měsíce ode dne konání valné hromady, která schválila projekt fúze. Úprava má zajistit ochranu věřitelů z hlediska dobytosti jejich pohledávek, která se projektem fúze nesmí zhoršit.

Samotný proces fúze je upraven v čl. 20 Nařízení, kde nalezneme obligatorní podmínky pro fúzování, tento výčet je taxativní a není možné jej rozšiřovat dalšími požadavky v rámci národní úpravy:

---

⁷⁶ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 29 odst. 2, PETR: *Evropská společnost...*, str. 74

⁷⁷ DVOŘÁK: *Akciová společnost...*, str. 103

⁷⁸ V případě SE, která nemá sídlo na území České republiky se bude ochrana věřitelů řídit čl. 8 odst. 7 Nařízení

⁷⁹ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 24 odst. 1

⁸⁰ Zákon č. 125/2008 Sb. o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů

- Firma a sídlo každé fúzující společnosti a navrhovaná forma a sídlo SE
- Výměnný poměr akcií a částka jakéhokoliv případného dorovnání
- Podmínky pro přidělení akcií SE
- Den, od kterého majiteli akcií SE vzniká právo na podíl na zisku, a případné zvláštní podmínky, týkající se tohoto práva
- Den, od kterého se pro účely účetnictví považují jednání fúzujících společností za jednání SE
- Práva udělená SE akcionářům se zvláštními právy a majitelům cenných papírů, jiných než akcie nebo navrhovaná opatření, která se týkají těchto osob
- Zvláštní výhody poskytnuté znalcům, kteří přezkoumávají projekt fúze, nebo členům správních, řídicích, dozorčích nebo kontrolních orgánů fúzujících společností
- Stanovy SE
- Údaje o postupu, jimiž se určí podmínky účasti zaměstnanců podle směrnice 2001/86/SE

Problematickým se, z tohoto pohledu, jeví být ustanovení ohledně stanov SE a údaje o postupu, jimiž se určí podmínky účasti zaměstnanců. Ve stanovách musí být upravena otázka zapojení zaměstnanců na vedení společnosti. Ovšem míra a způsob tohoto zapojení bude znám až po jednání se zástupci zaměstnanců z jednotlivých členských států. Ty ale nemohou začít dříve než bude uveřejněn projekt fúze i se všemi náležitostmi, které jsou požadovány v Nařízení (včetně návrhu stanov SE), tomuto ustanovení odporuje § 47 odst. 3 zákona o SE, který hovoří o zahájení jednání se zástupci zaměstnanců až po zveřejnění projektu přeměny, který musí obsahovat již zmíněné stanovy. Tato dvě protikladná ustanovení budou mít nejspíše řešení spočívající ve zpracování stanov v projektu fúze, bez ustanovení zahrnující konečnou míru zapojení zaměstnanců.⁸¹

Projekt fúze (draft term soft merger) je povinen vypracovat řídicí (v dualistickém systému) nebo správní (monistický systém) orgán fúzujících společností.⁸² Současně musí dojít ke zveřejnění ve věstníku příslušného členského státu v Nařízení stanovených informací, kdy mohou členské státy uložit publikaci dalších informací. V případě České republiky dochází ke zveřejnění v Obchodním věstníku.

⁸¹ DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 103 viz i stanovy FINEP HOLDING SE

⁸² V případě české a.s. se jedná pouze o představenstvo, SE pak povoluje i správní radu v monistickém systému

Dalším krokem je nutnost přezkumu projektu fúze znalcem, kdy jeden nebo více stejných znalců může provést přezkum u všech fúzujících společností. Na ustanovení znalcem a vytvoření společného znaleckého posudku se použije § 15 zákona o SE, jež odkazuje na úpravu zákona o přeměnách obchodních společností. Další fází je schvalování projektu fúze valnou hromadou každé z fúzujících společností, které si mohou vyhradit právo podmínit zápis do rejstříku ratifikací dohody o zapojení zaměstnanců.⁸³ Osvědčení ohledně splnění všech potřebných formalit a úkonů, je v souladu se zákonem o SE vydáváno, v případě České republiky, notářem. Není vyloučen i jiný subjekt u zahraničních úprav.⁸⁴ Notář poskytuje osvědčení na základě dokumentů, které jsou mu dány společností. Osvědčení je veřejnou listinou a musí obligatorně obsahovat předepsané náležitosti. Ty jsou přezkoumávány spolu se splněním požadavku národního práva na vznik společnosti orgány státu, ve kterém má mít sídlo SE. Fúzující společnost v tomto případě předloží příslušnému úřadu osvědčení, které splňuje výše zmíněné náležitosti do šesti měsíců od jeho vydání. Pokud dojde k zapsání bez platného osvědčení, může to vést až ke zrušení SE s likvidací soudem. Fúze, ale sama o sobě, nemůže být, po zápisu do příslušného rejstříku, prohlášena za neplatnou.⁸⁵

Ke vzniku SE a dokončení fúze dojde zápisem do rejstříku státu, ve kterém bude mít SE své sídlo. Zápis se tedy bude řídit právním řádem toho státu, v němž bude mít SE své sídlo. Podle tohoto práva se bude řídit i oprávnění subjektu, jež může podat návrh na zápis a dokumenty, které je nutné přiložit k žádosti.

V tomto okamžiku vzniká SE, zanikají všechny ostatní společnosti, které se účastní fúze a dojde k jejich výmazu z příslušných rejstříků.

2.2.2. Založení holdingové evropské akciové společnosti

V čl. 2 odst. 2 Nařízení nalezneme podmínky druhého způsobu založení SE. Podle tohoto článku může dojít k vytvoření holdingové společnosti dvěma subjekty, jimiž jsou nejméně dvě a.s. nebo dvě s.r.o., musí však splňovat i další podmínky, které jsou na ně kladeny, zejména prvek nadnárodnosti. Opět se jedná o společnosti, které mají sídlo nebo správní ústředí v rozdílných členských státech a řídí se různými právními řády. Anebo mají

---

⁸³ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 23 odst. 1, 2, PETR, Michal. *Evropská společnost – 1. část*, Právní rozhledy, č. 2/2005, str. 74

⁸⁴ Orgánem může být soud, správní orgán nebo notář

⁸⁵ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 30 odst. 1, 2

alespoň dva roky dceřinou společností, která se řídí právem jiného členského státu nebo pobočkou, jež sídlí v jiném členském státě.⁸⁶

Další úprava je zakotvena v čl. 32 až 34 Nařízení, v zákoně o SE a to v hlavě IV, protože právní řád České republiky zmíněnou formu přeměny neobsahuje. U založení holdingové společnosti dochází k tomu, že společníci zakladatelských společností se rozhodnou směnit své podíly v těchto společnostech za akcie emitované vznikající holdingovou SE. Tedy mezi sebe a „své“ společnosti postaví jako prostředníka holdingovou SE.⁸⁷ Půjde o založení společnosti za pomoci nepeněžitých vkladů v podobě akcií nebo cenných papírů (nebo podílů s.r.o.).

Tyto společnosti jsou tzv. promotorské⁸⁸ a mají za úkol společně vytvořit projekt založení holdingové společnosti, který musí obsahovat souhrnnou zprávu o právních a hospodářských hlediscích založení, uvádět důsledky vytvoření holdingové SE pro společníky promotorské společnosti a její zaměstnance. Další podstatný rozdíl, který odlišuje způsob tohoto založení od fúze je skutečnost, že nedochází ke zrušení ani zániku stávajících promotorských společností.

V Nařízení je zakotvena podmínka minimálního podílu, jímž musí přispět akcionáři k založení holdingové SE, podíl tak musí být tvořen akciemi, které představují více než 50% stálých hlasovacích práv. Dalším krokem na cestě k založení SE je nutné zveřejnění projektu minimálně jeden měsíc před hlasováním na valné hromadě. Tento projekt musí obsahovat podstatné náležitosti, jenž jsou shodné s projektem fúze, navíc obsahuje údaje o minimálním podílu akcií.⁸⁹ Ke schválení projektu založení holdingové společnosti je potřeba, aby došlo k převedení minimálního počtu vyžadovaných akcií od držitelů podílu nebo akcionářů, ve lhůtě tří měsíců od stanovení projektu přeměny. Po uplynutí této lhůty ještě musí dojít ke zveřejnění návrhu (podává představenstvo). Po tomto zveřejnění pak běží další jednoměsíční lhůta, která je určena pro zbylé společníky promotorských společností, jež své podíly zatím neupsalí, aby tak učinili.

V Nařízení je dána možnost, aby si členský stát sám upravil ochranu minoritních akcionářů, věřitelů a zaměstnanců nesouhlasících se založením SE. Česká republika toto ustanovení využila a zakotvila ochranu v zákoně o SE, který odkazuje na vnitrostátní

---

⁸⁶ Které konkrétní společnosti mohou založit holdingovou SE je upraveno v Příloze II. k Nařízení.

⁸⁷ DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 202, 203

⁸⁸ V literatuře nazývané *promoting companies* viz <http://www.companieshouse.gov.uk/about/gbhtml/gpo6.shtml>

⁸⁹ Viz výše

úpravu.⁹⁰ Dalším předpokladem pro vznik SE je existence notářského zápisu z valné hromady a jmenovitý seznam společníků, jež hlasovali proti projektu založení SE. Společníci, kteří přispěli svými k akciemi nebo podíly k založení holdingové společnosti, obdrží její akcie.

SE vznikne, shodně jako v případě fúze, zápisem do vnitrostátního registru a za současného splnění výše popsaných podmínek. Na rozdíl od fúze není potřeba vydání notářského osvědčení, proto bude nutné, aby sám rejstříkový soud zkoumal splnění všech podmínek.⁹¹ Teprve po jejich splnění totiž může vzniknout SE.

2.2.3. Založení dceřiné evropské akciové společnosti

Založení dceřiné SE je způsob, jež je dostupný nejširšímu okruhu subjektů. Na založení se totiž mohou podílet všechny právnické osoby, které byly založené z důvodu výdělečné činnosti.⁹² Limitující podmínky, které jsou kladeny na SE z hlediska nadnárodnosti jsou upraveny v čl. 2 odst. 3 Nařízení. Zmiňovaný předpis upravuje dvě možnosti vzniku dceřiné SE, za pomoci více zakladatelů, jež naplní podmínku v čl. 2 odst. 3. Tímto zakladatelem však může být pouze SE.⁹³

Vlastní proces zakládání je upraven v souladu s ustanovením čl. 36 Nařízení vnitrostátní právní úpravou státu, ve kterém má zakládaná dceřiná SE své zapsané sídlo. Vzhledem k existenci odkazu na národní úpravu se nebudeme touto formou vzniku SE více zabývat.

2.2.4. Přeměna akciové společnosti na evropskou akciovou společnost

Poslední způsob založení SE je popsán v čl. 4 Nařízení. Jedná se o změnu právní formy stávající a.s., která má sídlo a správní ústředí v některém z členských států EU. Musí ovšem být splněna podmínka existence dceřiné společnosti, která se řídí právem jiného členského státu, a to alespoň dva roky. V případě Nařízení si můžeme povšimnout absence

---

⁹⁰ Zákon o přeměnách obchodních společností a družstva, v ustanovení o ochraně menšinových akcionářů v případě fúze akciové společnosti se společností s ručením omezeným.

⁹¹ DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 234

⁹² Družstva a jiné právnické osoby soukromého a veřejného práva, viz NERUDA, Robert. *Societas Europaea*. Právní fórum, 5/2006 str. 152

⁹³ Jiná, byť i nadnárodní, forma je vyloučena

odkazu k Příloze I., což nás vede k zamyšlení zda je možné přeměnit i a.s., jež není v seznamu uvedena.⁹⁴

Další odlišnost oproti úpravě fúze vidíme i v nemožnosti kombinovat přemístění sídla a skutečnosti, že v případě přeměny na SE nedochází k zániku ani k vytvoření nové právnické osoby. Shodně, jako v případě vnitrostátní úpravy přeměny, dochází tedy ke kontinuitě trvání právnické osoby. V rámci přeměny není možné přemístit sídlo, což znamená, že v případě české a.s. se sídlem v tuzemsku, která by změnila svou právní formu na SE, musí mít takto přeměněná společnost opět sídlo na území České republiky.⁹⁵

Co se změní bude pouze právní forma společnosti (nutnost uvádět SE) a s tím související změna právních předpisů (Nařízení o SE, zákon o SE, primární právo EU apod.), které na ni budou dopadat. Není však vyloučeno, aby k přemístění sídla došlo později po nabytí účinnosti přeměny.

Dalším krokem je zpracování projektu přeměny, který blíže upravuje čl. 37 odst. 4 Nařízení. Ten musí obsahovat zprávu, jež odůvodňuje a vysvětluje projekt přeměny s ohledem na právní a hospodářská hlediska. A dále také důsledky tohoto přechodu pro zaměstnance a akcionáře. Nutností je vypracování osvědčení oprávněnou osobou, že společnost má čistá aktiva nejméně ve výši svého základního kapitálu a rezervních fondů, které nesmějí být podle právních předpisů nebo stanov rozděleny.

Nutností je zveřejnění projektu minimálně jeden měsíc před samotným schvalováním valnou hromadou, jenž po uplynutí této doby, schválí projekt přeměny, a to svou tříčtvrtinovou většinou. Poslední fází přeměny je zveřejnění v příslušném národním registru.

2.2.4. Vznik evropské akciové společnosti shrnutí

Ke vzniku evropské společnosti dochází registrací v ústředním registru.⁹⁶ Další podmínka se odráží v publicitě na úrovni národního úředního věstníku a také prostřednictvím povinně uváděných údajů na veškerých obchodních listinách. Stejně jako v případě české a.s. je zde dána ochrana osob jednajících v dobré víře v zapsané údaje.

Podmínkou je i náležité zveřejnění, což je upraveno právem vnitrostátním v souladu se směrnici 68/151/ ES, která mimo jiné ukládá povinnost vést příslušné dokumenty, jež byly do

---

⁹⁴ Viz názor DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 258, kdy uvádí jako možnou přeměnu zjednodušené a.s. známou francouzské úpravě na SE

⁹⁵ Nezapomínejme však na nutnost existence dceřiné společnosti v jiném členském státě

⁹⁶ Vnitrostátní úprava stanoví, o který registr se bude jednat, v případě České republiky půjde o Obchodní rejstřík

daného registru založeny, od 1. ledna 2007, i v elektronické podobě.⁹⁷ Dále je stanovena povinnost uzavření dohody o zapojení zaměstnanců, před jejímž přijetím nesmí dojít k zápisu SE. Informace o zápisu SE nalezneme v Úředním věstníku společenství, ve kterém musí být obsaženy hlavně tyto informace: firma, spisová značka zápisu, datum, místo a název zveřejnění, sídlo SE a předmět podnikání.

Z hlediska vzniku SE je také důležitý institut odpovědnosti za závazky, jež byly převzaty před vznikem společnosti. Pokud totiž byly provedeny úkony jménem společnosti ještě před jejím zápisem do rejstříku a SE následně, po svém vzniku, nepřevzme závazky s nimi spojené, pak fyzické a právnické osoby, které je provedly za ně odpovídají společně a nerozdílně. Je zde však dána možnost si toto ručení upravit i jiným způsobem.⁹⁸

3. Sídlo a jeho přemístění

3.1. Svoboda usazování v souvislosti s evropskou akciovou společností

Svoboda usazování fyzických a právnických osob v jakémkoliv členském státě Evropského společenství je odrazem jejich základních práv, které jsou upraveny ve Smlouvě o fungování Evropské unie. Jedná se o jeden z hlavních nástrojů jednotného vnitřního trhu za pomoci těchto čtyř základních práv: svoboda usazování, volný pohyb služeb, zboží a kapitálu.

Právě úprava svobody usazování, v našem případě úprava sídla a jeho přemístění, je z pohledu SE klíčová. Svoboda usazování, resp. podnikání je upravena v hlavě IV. SFEU, a to v čl. 49 až 55,⁹⁹ kde je úprava shodná, jak pro osoby fyzické, které jsou státními příslušníky členských států, tak právnické, jež mají na území některého členského státu své sídlo, ústřední správu nebo hlavní provozovnu.

Svobodu usazování tvoří tyto tři složky:

- Primární svoboda usazování, čl. 49 „*V rámci níže uvedených ustanovení jsou zakázána omezení svobody usazování pro státní příslušníky jednoho členského státu na území státu druhého.*“ V souvislosti s čl. 48 jde i o společnosti, které jsou založeny podle občanského, obchodního práva, spadá pod ně i úprava družstev a jiných

⁹⁷ O této směrnici podrobněji viz kapitola první

⁹⁸ Například omezení odpovědnosti jednající osoby

⁹⁹ Právo usazování

právnických osob veřejného a soukromého práva. Článek přímo vylučuje neziskové organizace.

- Sekundární svoboda usazování, čl. 49 „...stejně tak jsou zakázána jakákoliv omezení při zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností státními příslušníky jednoho členského státu na území druhého státu.“ Úprava dává možnost přemístění podnikání na území jiného členského státu.
- Princip nediskriminace, který stanoví stejné podmínky pro přemístěné společnosti, jako pro společnosti vnitrostátní, na území státu, kam došlo k přemístění. Hlavním cílem zmíněného čl. 49 je zákaz diskriminace, který je speciálním ustanovením k čl. 18 SFEU (obecný zákaz diskriminace). Zakázána je diskriminace, ale i jiná omezení, přičemž můžeme rozlišovat několik druhů diskriminace: přímá, nepřímá a tzv. skrytá. Přímá forma je jednou z nejzávažnějších forem a bylo by to např. odepření procesní způsobilosti společnosti, která byla založena podle právního řádu jiného členského státu.¹⁰⁰

„Základní otázka mezinárodního práva společností se týká určování osobního statutu společností, resp. právního řádu rozhodného pro posouzení právních skutečností souvisejících se vznikem, existencí a zánikem společností včetně její vnitřní struktury a organizace.“¹⁰¹

Podle těchto kritérií, kterými se snažíme určit osobní statut v rámci Evropy, rozlišujeme dvě teorie: inkorporační a teorii sídla. Zmíněné teorie jsou zastávány v různých členských státech, ke konečnému vyřešení problematiky se bude muset vyjádřit ESD ve své judikatuře.¹⁰²

Inkorporační teorie se přiklání k tomu, že osobní statut společnosti je určen podle místa, kde došlo k založení a kde má společnost své zapsané sídlo. Po celou dobu existence společnosti bez ohledu na to, kde má své skutečné sídlo, se bude řídit právním řádem tohoto členského státu. Ten ji uznává jako jakoukoliv jinou společnost založenou podle svého práva. Z popsanych skutečností vyplývá, že státy, které uznávají tuto teorii, více podporují přeshraniční obchod a mobilitu společností.

Teorie sídla naproti tomu operuje se skutečným sídlem společnosti. Rozhodným právem, které dopadá na vnitřní poměry společnosti, je právo státu, ve kterém má své skutečné sídlo a tedy i hlavní správu. Je nutné, aby měla společnost zapsané i skutečné sídlo

¹⁰⁰ SYLLOVÁ, Jindřiška, PÍTROVÁ, Lenka, PALDUSOVÁ, Helena a kol. *Lisabonská smlouva komentář*. Praha: C. H. Beck – 2010, str. 316

¹⁰¹ DĚDIČ: *Obchodní právo po vstupu...*, str. 41

¹⁰² Prozatím se nerozhodl, ke které teorii se má přiklonit, viz níže jednotlivé judikáty

na území stejného státu, jehož právními předpisy se hodlá řídit, jak v okamžiku vzniku, tak po celou dobu trvání společnosti.

První z řady judikátů ESD ohledně osobního statutu společnosti je rozsudek ze dne 28. ledna 1986 ve věci **C-270/83, Komise v. Francie**. ESD zde určil hraničního určovatele, který je klíčový pro určení právního řádu, kterým se společnost bude řídit. K podpoření svého tvrzení argumentoval zejména názorem, že právnická osoba se bude obdobně jako fyzická osoba (státní příslušnost), řídit právem státu, kde má zapsané své sídlo, i když jeho hlavní správa je na území jiného státu. „*Společnost založená podle práva státu svého zapsaného sídla nesmí být podrobena odlišnému zacházení v jiných členských státech ani v případě, pokud se její skutečné sídlo nachází mimo území tohoto členského státu.*“¹⁰³ ESD se tedy přiklonil spíše k inkorporační teorii, která lépe vyhovuje mobilitě v rámci ES/EU.

Dalším z důležitých rozhodnutí je **C-81/87 The Queen v. H.M. Treasury and Commissioners of Inland Revenue, ex parte Daily Mail and General Trust plc**. Ze dne 27. září 1988. Společnost Daily Mail and General Trust plc. (dále jen Daily Mail) inkorporována podle práva Velké Británie se chtěla vyhnout placení daně z kapitálového zisku z prodeje vlastního majetku. Z toho důvodu chtěla přenést svou hlavní správu do Nizozemska, kde by podléhala korporátní dani, nikoliv dani z kapitálového zisku. Proto chtěla ukončit daňovou rezidenturu ve VB, kde je k tomu zapotřebí souhlas britského ministra financí a přenést své ústřední správní sídlo do Nizozemí. Daily Mail tvrdila, že na základě tehdejšího čl. 43 a 48 (nyní čl. 49 a 54 SFEU) SES může přenést svou ústřední správu, aniž by bylo nutné obdržet za tím účelem souhlas, protože by i nadále byla subjektem podle práva státu společnosti (tedy VB). ESD dovodil, že žádné ustanovení britského právního řádu nepředstavuje překážku pro svobodu usazování, upravenou v SES, dále, že není možné rozšiřovat ustanovení, týkající se fyzických osob formou analogie i na právnické osoby, které mohou vzniknout pouze na základě národního právního řádu, faktor spojující je s jejich územím může být tedy různý. Navíc v té době nebyla přijata žádná úmluva o přenesení sídla právnické osoby do jiného členského státu, ani se žádná směrnice nezabývala rozdíly ve skutečném a zapsaném sídle.¹⁰⁴ Konečné stanovisko ESD ponechal na budoucí úpravě, pokud chybí (v době rozhodování) stanovil, že se společnosti řídí pouze sekundární svobodou usazování. V případě, že by společnosti byly založeny podle právní úpravy jednoho členského

---

¹⁰³ DĚDIČ: *Obchodní právo po vstupu...*, str. 44

¹⁰⁴ LYČKA, Martin, KUNC, Bohumil, ŠLÁGROVÁ Klára a kol. *Komentovaná rozhodnutí soudního dvora Evropské unie*. str. 191, 192, dostupné také na http://ec.europa.eu/internal_market/company/seat-transfer/index_en.htm a <http://curia.europa.eu>

státu a přemístily svou správu do druhého členského státu, nemohou si ponechat statut, který měly v předešlém členském státě. To by odpovídalo primární svobodě usazování. Tato úprava tedy naplňuje teorii sídla.

V dalších letech se ESD přikláněl spíše k inkorporační teorii viz např. **C-167/01, Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam v. Inspire Art Ltd.**, který znamenal obrat a určité „vítězství“ inkorporační teorie, což mělo za následek rozvoje „vybírání si právních řádů.“ Pokud podnikatel nebyl spokojen s národní právní úpravou, vybral si pro něj vhodnější právní řád, který vycházel z inkorporační teorie. Společnost se řídí právem v daném státě po celou dobu své existence, veškerou činnost ale bude společnost vyvíjet ve státě původu zakladatele.¹⁰⁵

Další judikát **C-210/06 CARTESIO Oktató és Szolgáltató bt.** ze dne 16. prosince 2008 se opět navrátil k teorii sídla, pokud jde o stát založení společnosti. Jednalo se o případ, kdy komanditní společnost Cartesio se sídlem v Maďarsku podala návrh na zápis přemístění svého sídla do Itálie. Maďarský rejstříkový soud návrh zamítl s tím, že není možné přemístit společnost založenou v Maďarsku dle maďarského práva za současného ponechání maďarského práva pro její osobní statut. Rejstříkový soud připustil možnost takové situace, pouze za předpokladu, že by společnost nejdříve zanikla na území Maďarska a poté byla založena znovu, ale na území Itálie. ESD se zabýval otázkou, zejména s ohledem na čl. 43 až 48 SES (čl. 49 až 54 SFEU), zda nedošlo tímto rozhodnutím k porušení komunitárního práva, svobody usazování. Evropský soudní dvůr se ve svých úvahách navrátil k rozsudku Daily Mail a rozhodnul, že „... za současného stavu práva Společenství musí být čl. 43 a 48 SES vykládány tak, že nebrání právní úpravě členského státu, která nedovoluje společnosti založené podle vnitrostátního práva tohoto členského státu, přemístit své sídlo do jiného členského státu a zároveň být považována i nadále za společnost, která se řídí vnitrostátním právem členského státu, podle jehož právní úpravy byla založena.“¹⁰⁶ Připustil tedy myšlenku, že vnitrostátní předpisy členských států mohou zakázat přemístění sídla společnosti do jiného členského státu, pokud by si společnost chtěla zachovat osobní statut podle práva, kde byla založena, aniž by došlo k porušení článku o svobodě usazování dle SES (nyní SFEU).

---

¹⁰⁵ DĚDIČ: *Obchodní právo po vstupu...*, str. 50

¹⁰⁶ Dostupné na <http://www.elaw.cz/cs/mezinarodni-pravo-a-pravo-eu/71-cartesio.html> a <http://curia.europa.eu>

Z teorií a judikátů je patrné, že svoboda usazování není tak úplně bezpodmínečná. ESD většinou dovodil, že společnosti mají sekundární svobodu usazování a státy dále musí splnit princip nediskriminace, úplná primární svoboda ale uznána nebyla. Tu nadále využívají pouze obchodní společnosti, které jsou zakládány dle norem komunitárního práva, tedy mimo jiné i SE.

Z výše zmíněného dovozujeme největší výhodu SE, kterou je založení i přemístění sídla. Problematika přemístění je přesně upravena právními předpisy, tak aby se společnost nemusela obávat porušení některého ze základních ustanovení SFEU. Současně je zachována právní kontinuita společnosti za následné změny právních předpisů, kterými se přemístěná společnost bude řídit. Jde o ustanovení převratné, protože převážná většina právních řádů členských států podmiňovala přemístění sídla likvidací společnosti a její následné znovuzaložení. Tato díkce umožňuje, zvolit si stát s nejpříhodnějšími podmínkami pro podnikání i s ohledem na daňové zatížení nebo nutnou administrativu.

Právě z tohoto pohledu má Česká republika hned po Bulharsku nejbyrokratičtější daňový systém v EU, jak vyplývá ze studie, kterou zorganizovala Světová banka. Pro mnohé národní společnosti by se tak transformace na SE a s ním svobodná volba sídla mohla stát východiskem z nepřehledného českého právního systému.¹⁰⁷ Možnost přesunu sídla se zachováním právní kontinuity je přímo upraveno v Nařízení, společnost se tak vyhne složitým administrativním procedurám, které pramení ze sporu teorie sídla a teorie založení, zachová si i nadále identitu právnické osoby při možnosti změny právního režimu společnosti.¹⁰⁸ Samotný proces přemístování nebo založení je přísně regulován právními předpisy, o kterých je tak stanoveno v Nařízení, a tudíž ani zde nemůže vzniknout žádný konflikt.

3.2. Obecná úprava sídla a jeho přemístění obsažená v Nařízení

Úpravu sídla SE nalezneme v čl. 7 a násl. Nařízení. Mimo jiné je zde upravena povinnost a nutnost, aby každá zapsaná SE měla své skutečné i zapsané sídlo na území stejného členského státu EU nebo EHP.¹⁰⁹ Pokud tak SE neučiní a nezjedná ve stanovené lhůtě nápravu, může to vést až k provedení likvidace soudem.

---

¹⁰⁷ Dostupné na <http://www.ipodnikatel.cz/Zalozeni-obchodni-spolecnosti/vyhody-a-nevyhody-evropske-spolecnosti-se.html>

¹⁰⁸ Dostupné na <http://www.evropskespolecnosti.cz/premisteni-sidla/>

¹⁰⁹ http://avocat.blogs.com/avocatblog/2005/04/la_socit_europe.html

Sídlo je z hlediska právní úpravy velmi důležitou a nedílnou součástí každé společnosti. V případě SE je nutností, aby bylo jasné, kde se dané sídlo nachází, protože od toho se pak odvíjí vnitrostátní právní řády, které se na SE použijí. Toto sídlo však může být libovolně měněno, je to jedno z nejdůležitějších ustanovení SE vůbec, protože v současné době je dána možnost přemístění sídla zahraniční právnické osoby z a do České republiky pouze v ObchZ, úprava ale odkazuje na mezinárodní smlouvy a právo EU a přemístit sídlo tak mohou právnické osoby pouze ve velmi omezené skupině případů.

V okamžiku, kdy dojde k přemístění sídla SE dochází zároveň i k změně rozhodného právního řádu, který je aplikován na vnitřní poměry společnosti. Pokud tedy dojde k přemístění sídla z České republiky do Francie, stává se z „české SE“ „francouzská SE,“ čímž se zcela mění její statut a použité právní normy.¹¹⁰ Hovoříme tak o přesunu sídla z jednoho členského státu do druhého, v případě přesunu na poli jednoho státu se užije vnitrostátní právní řád.¹¹¹ Na přemístění sídla jsou z důvodu změny předpisů kladeny poměrně komplexně zpracované požadavky, které musí být splněny, aby bylo možné jej povolit. Podmínky jsou stanoveny v Nařízení, úprava stěžejních otázek týkajících se přemístění je vnitrostátním právním předpisům zapovězena (až na některá obecná ustanovení).

Úprava je vybudována zejména na těchto principech:

- V případě přemístění zapsaného sídla je nutné zajistit ochranu práv akcionářů a věřitelů SE
- Přemístění zapsaného sídla nesmí mít za následek ani zrušení ani zánik dosavadní SE, ani založení a vznik nové SE (může ale dojít ke změně firmy i IČ, což sebou přináší značné komplikace)¹¹²
- Dále je zakázáno přemístit zapsané sídlo v případě SE proti které bylo zahájeno řízení o zrušení, likvidaci, platební neschopnosti, zastavení plateb nebo jiné podobné řízení

3.2.1. Procedura přemístění zakotvena v Nařízení

Prvním krokem k přemístění zapsaného sídla je vypracování projektu přemístění a jeho následné zveřejnění. Tento dokument musí zejména obsahovat:

- Dosavadní firmu, sídlo a IČ dotčené SE

---

¹¹⁰ DVORÁK: *Akciová společnost...*, str. 734

¹¹¹ V České republice ObchZ, konkrétně ustanovení o změně stanov a.s

¹¹² DVORÁK: *Akciová společnost...*, str. 733

- Zamýšlené nové sídlo SE
- Zamýšlené stanovy resp. navrhované změny stanov, včetně případné firmy
- Harmonogram přemístění a veškeré jeho důsledky
- Práva na ochranu akcionářů nebo věřitelů¹¹³

Projekt pak zpracovává představenstvo nebo správní rada SE (monistická struktura) a je uložen v Obchodním rejstříku (Sbírce listin). Je nutné oznámit jeho uložení v Obchodním věstníku. Pověřený orgán musí dále vypracovat zprávu, která vysvětluje hlediska a důsledky přemístění pro akcionáře, věřitele a zaměstnance. Tyto dva dokumenty musí být volně přístupné v sídle SE, a to minimálně jeden měsíc před rozhodující schůzí valné hromady, akcionářům a věřitelům. Po splnění všech uvedených podmínek může dojít ke konání hlasování o projektu přemístění zapsaného sídla na valné hromadě. K přijetí usnesení o schválení projektu je třeba dvoutřetinové většiny hlasů přítomných akcionářů, pokud není stanovami dán vyšší počet hlasů.¹¹⁴

Po schválení projektu přemístění je nutné, aby v daném členském státě, kde má společnost své stávající (zatím nepřemístěné) sídlo vydala k tomu oprávněná osoba osvědčení, které potvrzuje splnění všech výše popsanych formalit. Poté je rejstříkem státu, ve kterém se bude nacházet nové sídlo oznámeno, že došlo k novému zápisu SE. Tímto okamžikem může dojít k výmazu ze „starého“ rejstříku. Až okamžikem zveřejnění a výmazem předchozího sídla, ale může tato skutečnost nabýt právních účinků vůči třetím osobám.

Jedním ze základních požadavků na přemístění SE je také to, aby se nezhoršilo postavení třetích osob a věřitelů a úprava ochrany menšinových akcionářů, kteří nesouhlasili s projektem přemístění.

3.2.2. Ochrana menšinových akcionářů v zákoně o SE

V souladu s čl. 8 odst. 7 je dána možnost, aby si členské státy ochranu menšinových akcionářů samy zakotvily. V případě České republiky se tak stalo pomocí zákona o SE, a to jeho § 12. Pokud akcionáři SE nesouhlasili na hlasování valné hromady s přemístěním zapsaného sídla, je jim zajištěna ochrana, která se odráží v oprávnění žádat odkup svých akcií od SE. Tento veřejný návrh smlouvy na odkup akcií je společnost povinna učinit do dvou

¹¹³ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 8 odst. 2

¹¹⁴ DVOŘÁK: *Akciová společnost...*, str. 735

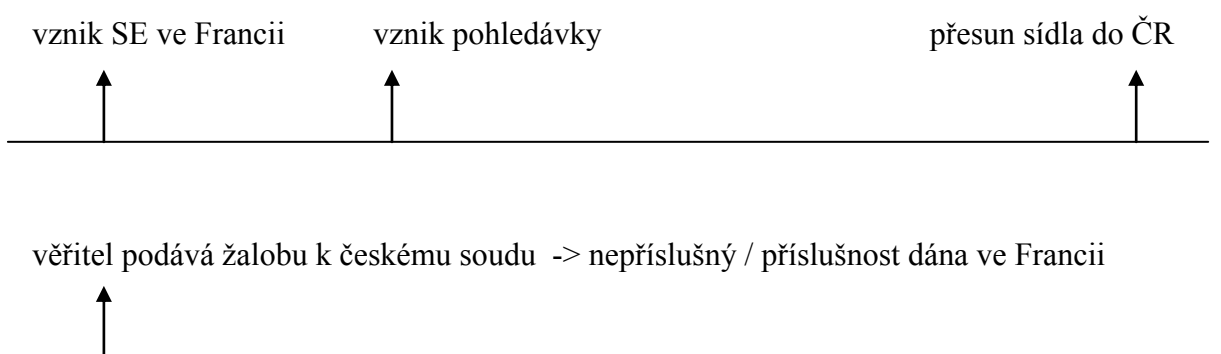
týdnů od konání valné hromady, kde došlo ke schválení návrhu zapsaného sídla. Ustanovení tak zejména odráží skutečnost, že přemístěním sídla může dojít ke zhoršení postavení akcionářů, což se může odrazit např. v nemožnosti uplatnění základních práv akcionářů (nemožnost účastnit se valné hromady z důvodu vzdálenosti).

3.2.3. Ochrana třetích osob a věřitelů

Již zmíněný čl. 8 odst. 7 Nařízení se zabývá i ochranou třetích osob a věřitelů, v souladu s ním pak došlo k přijetí § 13 v zákoně o SE, který dále odkazuje na přiměřené použití ustanovení o ochraně věřitelů při fúzi a.s. podle zákona o přeměnách společností a družstev.

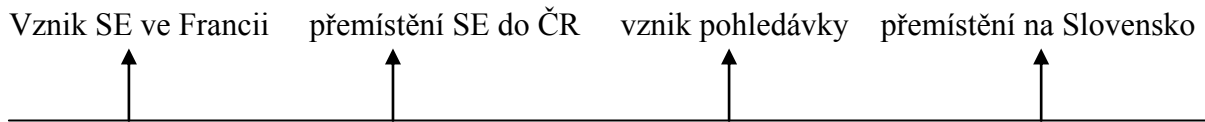
Ochrana třetích osob a věřitelů je dále zakotvena zejména v čl. 8 odst. 16 Nařízení, který stanoví, že spory, které vznikly před účinností přemístění sídla se posuzují podle dosavadního sídla, a to i v tom případě, pokud k podání žaloby došlo až po jejím přemístění. Tímto ustanovením je zajištěno stejné postavení věřitelů před i po přemístění, což se zřejmě bude týkat i případů exekuce. Z hlediska praxe to tedy znamená, že v případě, pokud by věřitel přece jen žaloval pohledávku, která vznikla před přemístěním v místě přemístěného sídla, tento soud by musel vyslovit svou nepřislušnost z úřední povinnosti.

K lepšímu pochopení problematiky je následující osa:

Z výše uvedeného je patrného, že soudy by měly v případě SE vždy zkoumat, zda tato společnost v minulosti nepřesunula své sídlo a pokud ano, zda ke vzniku pohledávky nedošlo před samotným přesunem.

Další problém ale může nastat v případě, že SE změní své sídlo několikrát, postačí změnit dvakrát sídlo a už vyvstává otázka v jakém státě bude možné žalovat pohledávky:

přesun na Kypr -> příslušnost ČR nebo Slovenska ?

Hlavní otázkou je, kam můžeme jako věřitelé podat žalobu. Jestli k soudu toho státu, kde společnost sídlila v době vzniku pohledávky (v našem případě soud ČR) nebo je dána příslušnost shodně s ustanovením čl. 8 odst. 16 Nařízení, tedy ve prospěch členského státu, kde bylo zapsáno sídlo SE před jeho přemístěním (v našem případě Slovensko). Interpretace tohoto ustanovení je nejasná a v literatuře se můžeme setkat s rozdílnými názory,¹¹⁵ většina se však přiklání k první variantě, tedy interpretace ve prospěch příslušnosti soudu státu, kde došlo ke vzniku pohledávky. Konečné stanovisko bude muset zaujmout ESD.

4. Struktura evropské akciové společnosti

4.1. Obecně o struktuře evropské akciové společnosti

Na rozdíl od klasické a.s. upravené v českých právních předpisech, rozlišujeme v případě SE dva možné způsoby struktury společnosti. První možnost je dána ve prospěch monistické struktury, která do přijetí norem týkajících se SE, nebyla českému právnímu řádu známa. Půjde spíše o strukturu známou ve VB, Francii a Itálii, která je založen na principu správy jediným orgánem (správní radou nebo radou ředitelů s exekutivní i dozorčí funkcí, vrcholným orgánem je valná hromada).

¹¹⁵ DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 453, 454

Členské státy, které úpravy ve vlastním právním řádu neměly, ji musely upravit právě pro SE.¹¹⁶ Česká republika tak učinila pomocí zákona o SE, který obsahuje řadu kogentních ustanovení upravujících právě post předsedy správní rady (nebo generálního ředitele). Oproti monistické úpravě je dualistické pojetí všeobecně známé našemu právnímu řádu a je shodné s pojetím a.s.

Nyní je úprava obsažena jak v Nařízení, kde nalezneme zejména obecné znaky společné pro všechny státy, tak v zákoně o SE, kde je tento systém upraven pro SE, která bude mít zapsané sídlo na území České republiky. Vzhledem k tomu, že v Nařízení jsou tyto dva modely upraveny každý samostatně a dále jsou upraveny otázky společné, bude tato práce ctít shodnou stylistickou úpravu.

4.1.1. Monistická struktura

V případě „české“ SE se řídíme jednak Nařízením a v otázkách tam neupravených zákonem o SE. Tato česká úprava vychází z reglementace francouzské¹¹⁷ a skládá se v souladu s čl. 38 Nařízení z těchto orgánů:

- Valná hromada akcionářů
- Správní orgán

Francouzský systém obsahuje dvě možnosti regulace. Ty se od sebe navzájem odlišují rozsahem oprávnění a zapojení předsedy správní rady. V prvním modelu je upraveno spojení funkce generálního ředitele s předsedou správní rady, kdy je předseda správní rady oprávněn k obchodnímu vedení (§ 35 odst. 1 zákona o SE) a je statutárním orgánem společnosti. V § 26 odst. 2 je přímo stanoveno „statutárním orgánem SE je předseda správní rady, který je zároveň generálním ředitelem.“ Ostatní členové správní rady mají funkci dozorčího orgánu. V případě druhého typu monistického systému je funkce generálního ředitele a předsedy správní rady oddělena. V tomto případě je k obchodnímu vedení povinen generální ředitel, který plní současně i roli statutárního orgánu.¹¹⁸ Předseda správní rady zastává funkci zejména reprezentativní a plní další úkoly, kterými jej pověřují statovy společnosti. Jakou formu monistické struktury si společnost zvolí, záleží na správní radě, která o zvoleném typu musí informovat akcionáře a třetí osoby zápisem do obchodního rejstříku.

---

¹¹⁶ DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 299

¹¹⁷ DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 329

¹¹⁸ Zákon č.627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů, § 26 odst. 2 a § 35 odst. 1

V souladu s francouzským vzorem je upraven i další subjekt: delegovaný generální ředitel. Je to v podstatě zástupce ředitele, na kterého mohou být přeneseny pravomoci, jejich rozsah a dobu trvání jeho funkce, určí po dohodě s generálním ředitelem, správní rada. Ten má vůči třetím osobám stejný rozsah jednatelského oprávnění jako ředitel a je taktéž statutárním orgánem. Počet delegovaných generálních ředitelů, v rámci české SE, nesmí převýšit pět. Způsob, jakým bude jednat, záleží na stanovách společnosti, kde bude pravděpodobně zakotveno i to, jakým způsobem mohou vystupovat jednotliví členové správní rady společnosti, jestli může každý z členů jednat samostatně, anebo musí jednat společně. Toto ustanovení se pravděpodobně nepoužije na případ generálního ředitele, delegovaného generálního ředitele a předsedu správní rady, protože ti jsou statutárním orgánem a tudíž mají oprávnění jednat jménem společnosti samostatně. Otázkou pak bude rozsah tohoto oprávnění, protože to může být omezeno stanovami nebo rozhodnutím správního orgánu po dohodě s generálním ředitelem.¹¹⁹

Správní rada společnosti je typickým institutem pouze v případě monistické struktury. Je nadána pravomocí řídit společnost a jednat za ni ve všech záležitostech. V zákoně o SE je dále upraveno použití ObchZ v souvislosti s monistickou strukturou, která není v českém ObchZ upravena. Pro předsedu správní rady, jenž je zároveň generálním ředitelem, pro generálního ředitele a pro delegovaného generálního ředitele se použije přiměřeně ustanovení ObchZ, které upravuje otázky týkající se představenstva a.s. a pro správní radu, pak přiměřeně ustanovení upravující dozorčí radu společnosti.¹²⁰ Správní rada tedy bude v souladu s § 197 a násl. ObchZ zejména:

- Vykonávat dohled nad výkonem působnosti generálního ředitele a delegovaného generálního ředitele a uskutečňovat podnikatelskou činnost SE
- Její členové jsou oprávněni nahlížet do všech dokladů a záznamů, které se týkají činnosti SE, kontrolují účetnictví a zda se podnikatelská činnost uskutečňuje v souladu s právními předpisy, stanovami a pokyny valné hromady dopadající na SE
- Přezkoumává řádnou, mimořádnou i mezitímní účetní závěrku a návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty a předkládá své vyjádření valné hromadě
- Svolává valnou hromadu, pokud to vyžadují zájmy společnosti¹²¹
- A další pravomoci, které jsou jí svěřeny v souladu s ObchZ, Nařízením a zákonem o SE

---

¹¹⁹ DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 331, 332

¹²⁰ Zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů, § 4 zejména odst. 2 a 3

¹²¹ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 197 a násl.

V zákoně o SE je dána působnost správní rady, která „určuje orientaci činnosti SE a dohlíží na její realizaci.“¹²² Je jí dáno oprávnění zabývat se jakýmkoliv otázkami, které souvisí s předmětem podnikání a se společností samotnou, pokud nejsou svěřeny valné hromadě. Mimo jiné je nadána pravomocí jednat jménem společnosti navenek vůči třetím osobám ve všech záležitostech, pokud se nejedná o záležitosti, kterými by překračovala rozsah své působnosti. Toto omezení není použitelné vůči třetím osobám, i když by bylo zveřejněno. Dále má oprávnění provést kontrolu řízení, hospodaření a provozu podniku, pokud to považuje za účelné. V zákoně o SE je upravena možnost vytvoření výboru pro určité otázky a možnost přenosu některých pravomocí na akcionáře, třetí osoby nebo své členy. O vytvoření takového výboru bude rozhodovat správní rada, jako kolektivní orgán většinou svých hlasů, a také rozhodne o jeho složení a působnosti. Tento orgán se pak, pravděpodobně, nestane orgánem společnosti a jeho ručení a odpovědnost bude posuzováno podle smluvního ujednání.

Stanovy dále určí počet členů správní rady, přičemž maximální a minimální počet členů může být státy limitován. Česká republika využila možnosti limitace a upravuje minimální počet členů správní rady na tři a maximální počet na osmnáct. Členem může být pouze fyzická osoba starší osmnácti let, která je plně způsobilá k právním úkonům, je bezúhonná ve smyslu zákona o živnostenském podnikání a zároveň u ní nenastala překážka provozování živnosti podle zákona o živnostenském podnikání.¹²³ Za splnění tohoto předpokladu pak budou jednotlivé osoby jmenovány valnou hromadou, která může člena správní rady kdykoliv odvolat. Výjimka je dána v případě člena, který zastupuje zaměstnance. V čele správní rady stojí její předseda (ten je podle zvoleného typu monistické struktury popř. i generálním ředitelem), který je volen ostatními členy správní rady. Tento předseda především reprezentuje správní radu, organizuje a řídí její činnost, dohlíží na fungování ostatních orgánů společnosti a podává o tom zprávu valné hromadě.

V § 27 zákona o SE je upravena situace, kdy se uvolní post ve správní radě a jeho řešení. Je zde dána možnost prozatímního jmenování, neboli kooptace, do dalšího jednání valné hromady, kde dojde k řádnému zvolení nových členů. Pokud však klesne počet členů správního orgánu pod stanovené minimum (v České republice méně jak tři členové), musí zbývající členové bezodkladně svolat valnou hromadu, která přistoupí k volbě nových členů.

---

¹²² Zákona č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů, § 40

¹²³ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 194 odst. 7

V § 27 odst. 5 je upravena odpovědnost za škodu jednotlivých členů správní rady, pokud nesplní své zákonné povinnosti. V tomto případě odpovídají společně a nerozdílně za jakoukoliv škodu, která vznikla SE. Jiná je situace v případě členů, kteří jsou voleni a jmenováni zaměstnanci SE. Zde má rada pouze koordinační funkci, kdy činí všechny potřebné kroky k tomu, aby mohlo dojít k jmenování jejich členů pomocí zaměstnanců.

Dalším orgánem společnosti je generální ředitel, který je statutárním orgánem, členem správní rady (nebo jejím předsedou) a má oprávnění k obchodnímu vedení společnosti. Generálního ředitele volí a odvolává správní rada. Jeho působnost se týká všech záležitostí, které jsou předmětem podnikání SE, a které nejsou svěřeny valné hromadě nebo správní radě. I tak by bylo jakékoliv ustanovení stanov omezující působnost generálního ředitele vůči třetím osobám neúčinné. Z postu generálního ředitele vyplývá zejména oprávnění jednat jménem společnosti (statutární orgán), dále v souladu s § 4 odst. 2 a 3 zákona o SE a ve spojení s ObchZ § 196 a násl.:

- Svolávat valnou hromadu
- Zabezpečovat řádné vedení účetnictví společnosti a předkládá ke schválení řádnou, mimořádnou i konsolidovanou a mezitímní účetní závěrku a návrh na rozdělení zisku valné hromadě
- Zpracovávat a zveřejňovat projekt přeměny SE na národní a.s.

A vykonává další pravomoce, které mu jsou svěřeny zákony. Funkci generálního ředitele může zastávat jedna fyzická osoba pouze v jedné SE se zapsaným sídlem na území České republiky. Možnost vykonávat druhý mandát v SE je dána pouze v případě pokud se jedná o společnost ovládanou SE, v níž vykonává svůj první mandát a pokud nejsou akcie ovládané SE registrované.¹²⁴

Delegování generální ředitelé jsou zejména asistenti generálních ředitelů, které jmenuje správní rada na návrh generálního ředitele, odvolání probíhá stejným způsobem. Rozsah jejich působnosti a funkční období je určené správní radou po dohodě s generálním ředitelem.

Vůči třetím osobám se shoduje s rozsahem oprávnění generálního ředitele. V monistické struktuře je dalším orgánem společnosti valná hromada, ustanovení která se na ni vztahují jsou stejná i pro dualistický systém.

---

¹²⁴ Zákona č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů, § 37 odst. 1, 2

4.1.2. Dualistická struktura

Tato struktura společnosti SE je mnohem bližší našemu právnímu řádu než monistická struktura.¹²⁵ V případě dualistické koncepce společnosti hovoříme o orgánech:

- Valná hromada akcionářů
- Dozorčí orgán (dozorčí rada) řídicí orgán (představenstvo)

Dualistický model, upravený jak v Nařízení, tak v zákoně o SE a národních úpravách obsahuje i některá dispozitivní ustanovení, která dávají možnost členským státům, aby si danou otázku upravily v souladu s právním režimem dopadajícím na a.s.

Statutární orgán společnosti neboli představenstvo odpovídá za řízení společnosti a její obchodní vedení. Jeho jednotliví členové jsou voleni a odvoláváni dozorčím orgánem.¹²⁶ V české úpravě, zákoně o SE a ObchZ, je připuštěna i další možnost volby členů prostřednictvím valné hromady. Tato skutečnost však musí být zakotvena ve stanovách společnosti. Pokud stanovy tuto otázku neupravují, uplatní se situace nastolená v Nařízení (viz výše, tedy jmenování dozorčí radou). Členy tohoto dozorčího orgánu pak jmenuje valná hromada, z jednou povolenou výjimkou, a to, že členové prvních dozorčích orgánů mohou být jmenováni stanovami. Nikdo nemůže být současně členem řídicího a dozorčího orgánu, v případě že se tak stane, dle předpokládané výjimky v čl. 39 odst. 3 Nařízení, pozastavuje se funkce dané osoby jako člena dozorčího orgánu a ten dále vykonává funkci člena představenstva pouze do doby, kdy je příslušným orgánem zvolen nový člen.¹²⁷ Tuto skutečnost je třeba zapsat do obchodního rejstříku s dodatkem, že půjde o dočasný výkon funkce. Řídicí orgán může být v případě České republiky tvořen i jen jedním členem, maximální počet členů není v tuzemsku limitován. Na otázky upravující činnost představenstva se podpůrně užije národní úprava o a.s.

Představenstvo tedy zejména dohlíží na:

- Obchodní vedení SE, včetně řádného vedení účetnictví (předkládá valné hromadě řádnou, mimořádnou, konsolidovanou a mezitímní uzávěrku), návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty v souladu se stanovami¹²⁸

---

¹²⁵ Z důvodu toho, že byla českému právnímu řádu známá i před přijetím zákona o SE

¹²⁶ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 39 odst. 1, 2

¹²⁷ Zákona č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů, § 24

¹²⁸ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 191 a násl.

- Informuje dozorčí orgán o průběhu a předpokládaném vývoji podnikání SE nejméně jednou za tři měsíce
- Podává dozorčí radě informace, které by mohly mít na SE zásadní vliv¹²⁹

Na členství v představenstvu, odpovědnost člena, kooptaci a zákaz konkurence se přiměřeně použije národní úprava a.s., pokud stanovy neurčí jinak. Dalším orgánem dualistického typu společnosti je dozorčí orgán, v tuzemském právním řádu nazývaný jako dozorčí rada. V Nařízení a zákoně o SE jsou upraveny pouze některé otázky, zbytek spadá pod úpravu národní o dozorčí radě v a.s. Dozorčí rada, což už vyplývá z jejího názvu, je zejména orgánem kontrolním, který dohlíží na činnost představenstva. V Nařízení je přímo stanoven zákaz řídit společnost, což znamená, že ani stanovy nemohou tuto otázku upravit jinak. Dozorčí orgány na druhou stranu ale řídí společnost nepřímým způsobem tím, že podle stanov některé druhy jednání musí v dualistické společnosti předem schválit dozorčí orgán a až poté mohou být předmětem jednání orgánu řídicího.

Členové dozorčí rady jsou voleni a jmenováni valnou hromadou, první členové mohou být jmenováni stanovami. Další důležité ustanovení se týká práva na informace jednotlivých členů dozorčí rady od představenstva. Toto právo je omezeno pouze na důležité zájmy společnosti a v rozsahu nezbytném pro jejich činnost. V případě rozporu, které informace to jsou, rozhodne soud. Toto ustanovení se ale netýká dozorčí rady jako kolektivního orgánu, v tomto případě má totiž právo na veškeré informace o společnosti. Počet členů dozorčího orgánu je určován stanovami. V případě České republiky není žádné omezující ustanovení ohledně maximálního a minimálního počtu členů. Předsedu dozorčí rady volí její členové ze svého středu, pokud jmenují polovinu členů zaměstnanci, může být za předsedu zvolen pouze člen jmenovaný valnou hromadou.

4.1.3. Ustanovení společná pro monistický a dualistický systém

Tato ustanovení jsou společná oběma typům organizační struktury. Většina pravidel je upravena v Nařízení, které dále odkazuje na národní úpravy nebo stanovy SE.

V Nařízení nalezneme zejména ustanovení týkající se doby, na kterou jsou jmenováni členové orgánů společnosti, která může být maximálně šest let, stanovy mohou dále zakázat opakovanou volbu. V čl. 47 je dána možnost společnosti být členem jednoho ze svých orgánů

---

¹²⁹ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 41 odst. 1, 2

a jmenovat za tím účelem fyzickou osobu, která ji bude zastupovat a podmínka způsobilosti fyzických osob, které jsou členy nebo zástupci těchto členů. V případě České republiky je taková možnost vyloučena z důvodu podmínek, které jsou kladeny na členy orgánů (musí se jednat o fyzickou osobu).

Zákaz být členem orgánu společnosti se týká fyzické osoby, která není způsobilá být členem odpovídajícího orgánu a.s. podle právních předpisů členského státu, ve kterém má SE své sídlo nebo pokud není tato osoba způsobilá na základě soudního nebo správního rozhodnutí orgánu členského státu. V případě SE na území České republiky to nemohou tedy být např. osoby omezené, zbavené způsobilosti, mladší 18 let, právnické osoby, atd. Otázkou je, zda-li se jedná o soudní nebo správní rozhodnutí státu, ve kterém má SE své zapsané sídlo nebo je třeba zkoumat rozhodnutí všech členských států, protože v ustanovení Nařízení chybí upřesnění. Stanovy mohou tuto otázku upřesnit a také upravit přísnější podmínky, v souladu s národními právními předpisy dopadající na a.s. Zajímavým se jeví ustanovení ohledně povinnosti mlčenlivosti, kterou mají členové jednotlivých orgánů, a která nezaniká ani po ukončení členství. Povinnost je omezena na informace, které by mohly poškodit zájmy společnosti (výjimka je dána při poskytnutí informací ve veřejném zájmu a pokud to povolují národní právní předpisy), lhůta po kterou jsou členové povinni ctít tuto mlčenlivost není v Nařízení upravena. Konečné stanovisko bude muset opět zaujmout ESD.

Usnášeníschopnost jednotlivých orgánů je upravena v čl. 50 Nařízení. Orgán může rozhodnout pokud je přítomna nebo zastoupena nejméně polovina jeho členů. Rozhoduje nadpoloviční většina, pokud je rovnost hlasů, rozhodující hlas má předseda, přičemž ani stanovy nemohou určit jinak, pokud se polovina dozorčího orgánu skládá ze zástupců zaměstnanců. V případě SE se sídlem na území České republiky se plně využije ustanovení odst.1, 2, naproti tomu národní úprava, jako jedna z možností načrtnutých v odst.3, se nepoužije vůbec. Dalším důležitým ustanovením je v čl. 51, který obsahuje úpravu odpovědnosti členů orgánů společnosti. V souladu s ustanovením se jedná o členy všech orgánů společnosti (tedy řídicích, dozorčích a správních), kteří odpovídají za ztrátu nebo škodu, která vznikla SE z důvodu porušení právních nebo jiných povinností při výkonu jejich funkce. Podle české úpravy pak musí vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře. Odpovědnost stojí na pravidlech ObchZ (objektivní s možností liberace).¹³⁰

Další úprava se týká zejména valné hromady. Tento orgán společnosti je společný, jak monistické, tak dualistické struktře.

---

¹³⁰ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 46 až 51

Valná hromada je vrcholným orgánem společnosti. Je složena z jejich akcionářů. Právní úprava je zakotvena v Nařízení, čl. 52 až 60. Úprava v Nařízení je velmi podobná úpravě národní a často k ní také odkazuje (např. čl. 53 říká, že organizace, průběh a hlasování valné hromady se řídí národními předpisy vztahujícími se na a.s., kde má SE své zapsané sídlo). V Nařízení je upravena i výlučná a delegovaná působnost valné hromady. Ta je dána na základě:

- Nařízení
- Národních právních předpisů, které provádí Směrnici a upřesňují Nařízení (pro Českou republiku zákon o SE)
- Právní předpisy členského státu, ve kterém se nachází zapsané sídlo SE pro a.s. nebo
- Stanovy SE v souladu s těmito předpisy

Valná hromada jako vrcholný orgán rozhoduje o nejdůležitějších otázkách společnosti, zejména schvaluje přemístění sídla do zahraničí, jmenuje členy dozorčí rady v dualistické SE a členy správní rady monistické SE, pokud nejde o první členy, kteří mohou být jmenováni stanovami.¹³¹ Disponuje ale i řadou dalších oprávnění, která jsou popsána buď v zákoně o SE (např. dodatečně schvaluje přemístění sídla monistické a.s. v rámci jednoho kraje nebo mezi sousedními kraji) nebo v ObchZ. Zde stejně jako v případě valné hromady národní a.s. rozhoduje o nejdůležitějších otázkách společnosti. Jedná se např. o zvýšení a snížení základního kapitálu, schválení účetní závěrky, o zrušení společnosti s likvidací, zastavení podniku, rozhodnutí týkající se akcií a další. Konání valné hromady je pak upraveno stejně jako v ObchZ, tedy minimálně jednou za rok, nejpozději do šesti měsíců po skončení účetního období.¹³² První valná hromada se koná do osmnácti měsíců po vzniku SE. Oprávnění svolat valnou hromadu má představenstvo nebo dozorčí rada. V případě monistické struktury je nutné užit § 4 odst. 3 zákona o SE, který uvádí, že „*má-li být na evropskou společnost, která má nebo bude mít monistickou strukturu, použit právní řád České republiky v záležitostech, kdy působnost ve stejné věci je ve společnosti s dualistickou strukturou rozdělena mezi představenstvo a dozorčí radu a tento zákon neupravuje zvláštní pravidla, platí pro předsedu správní rady, který je generálním ředitelem, popř. pro delegovaného generálního ředitele ustanovení obchodního zákoníku týkající se představenstva a.s. a pro správní radu platí*

---

¹³¹ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti SE, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 52, čl. 8 odst. 6, čl. 40 odst. 2, čl. 43 odst. 3

¹³² Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti SE, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 54 odst. 1 srovnání § 184 a odst. 1 ObchZ,

ustanovení obchodního zákoníku týkající se dozorčí rady a.s. “ Správní rada má podle ObchZ oprávnění svolat valnou hromadu v případě, pokud to vyžadují zájmy společnosti.¹³³

V ostatních případech (kterých je většina) svolává valnou hromadu generální ředitel, předseda správní rady, který je současně generálním ředitelem nebo delegovaný generální ředitel (podle typu monistické struktury).

Způsob svolávání valné hromady, výkon menšinových práv, které se týkají oprávnění svolat valnou hromadu nebo zařadit projednávání určitých záležitostí na valné hromadě, postup při hlasování o změně stanov, požadavek kvóra při hlasování, průběh, organizace a hlasování valné hromady se řídí národní právní úpravou. Odlišné pravidlo platí pro hlasování o změně stanov SE, kdy je vyžadována dvoutřetinová většina odevzdaných hlasů. Odchylku představuje také lhůta pro konání valné hromady od okamžiku doručení žádosti, která musí být dva měsíce (v případě české a.s. šest týdnů).

5. Přeměna, zrušení a zánik evropské akciové společnosti na akciovou společnost

5.1. Přeměna evropské akciové společnosti na akciovou společnost

Jednou z výhod úpravy SE je její přeměna na národní a.s. Možnost přeměnit SE na a.s. je upravena v Nařízení, zákoně o SE a národních normách. V Nařízení jsou stanoveny základní podmínky, za jejichž splnění je možné projekt přeměny uskutečnit:

- Evropská společnost musí být v okamžiku rozhodování o její přeměně na a.s. zapsána minimálně dva roky v rejstříku daného státu a
- Musí mít schváleny alespoň dvě účetní závěrky

Přeměna samotná nevede k zániku, ale ani vzniku nové právnické osoby. Dochází ke kontinuitě trvání právnické osoby. Mění se vnitřní právní poměry a právní postavení akcionářů. SE se může přeměnit pouze na národní a.s., jiná právní forma je vyloučena. Pokud půjde o SE se zapsaným sídlem na území České republiky, bude moci změnit právní formu pouze na a.s. v České republice. Kombinovat projekt přeměny se změnou sídla je vyloučen. Společnost, která se tak projektem přeměny stane a.s. se bude nadále řídit právními předpisy

---

¹³³ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 199

členského státu, kde má své zapsané sídlo. Bude se ale už jednat o „klasickou a.s.“, na níž se neuplatní komunitární právní předpisy, nýbrž pouze národní právo a stanovy společnosti. V případě České republiky to bude zřetelné v nemožnosti přenosu sídla do zahraničí, nemožnosti volit mezi monistickou a dualistickou strukturou a rozdílné úpravě zapojení zaměstnanců.

Projekt přeměny je vypracováván řídicím nebo správním orgánem shodně, jako v případě vzniku SE změnou právní formy. Je také nutné řádné vysvětlení a odůvodnění právních a hospodářských hledisek a důsledky, které budou plynout pro akcionáře a zaměstnance v závislosti na změně právní formy. Projekt přeměny se zveřejňuje nejméně jeden měsíc před konáním valné hromady, která bude o přeměně hlasovat. Dále je nutné jmenování znalce a vypracování znalecké zprávy, že společnost má aktiva minimálně ve výši svého základního kapitálu. Po splnění všech podmínek přistoupí valná hromada k hlasování o přeměně společnosti a současně o změně stanov.¹³⁴

5.2. Zrušení a zánik evropské akciové společnosti

V případě zrušení a zániku SE se použije Nařízení a právní předpisy státu, ve kterém má společnost své zapsané sídlo, a které dopadají na zrušení a zánik a.s.¹³⁵ V Nařízení čl. 65 je upravena povinnost zveřejňovat informace o SE v případě, že je zahájeno a ukončeno řízení o zrušení, likvidaci, platební neschopnosti nebo zastavení plateb a každé rozhodnutí o pokračování v činnosti. Tyto údaje budou muset být zveřejněny v obchodním rejstříku. Ustanovení rozšiřuje okruh údajů povinně zapisovaných do obchodního rejstříku nad rámec tuzemské úpravy a.s.

Výmaz SE se řídí tuzemskou právní úpravou použitelnou na a.s. V případě publicity informací vztahujících se na SE a její výmaz je třeba publikace v souladu s národním právem a taktéž nad rámec této úpravy. Nutnost nadnárodní publicity je upravena v Nařízení čl. 14 odst. 1, kdy každý výmaz SE musí být zveřejněn v Úředním věstníku EU. V oznámení musí být obligatorně tyto údaje: „*firma, spisová značka zápisu, datum a místo zápisu SE do rejstříku, datum, místo a název zveřejnění, sídlo SE a předmět podnikání SE.*“ Lhůta pro sdělení těchto údajů Úřadu pro úřední tisky Evropských společenství je jeden měsíc po

---

¹³⁴ DĚDIČ: *Evropská akciová společnost...*, str. 469 - 478

¹³⁵ Pokud bude mít společnost své zapsané sídlo na území České republiky půjde zejména o § 68 a násl. a § 218 až 220 ObchZ

zveřejnění na národní úrovni. Tuto povinnost oznámení má rejstříkový soud na náklady navrhovatele.

V Nařízení je upravena možnost zrušit SE, pokud společnost porušila čl. 7. V takovém případě musí členský stát zajistit nejprve nápravu (změna sídla nebo přemístění hlavní správy). Pokud nedojde k nápravě, musí tento stát zajistit zrušení společnosti. Opatření vedoucí ke zrušení SE musí být přezkoumatelné soudem, navíc stát, který zjistí, že se na jeho území nachází hlavní správa a zapsané sídlo je na území jiného státu, má povinnost o tom bezodkladně tento stát informovat.¹³⁶ V případě České republiky náleží tato povinnost rejstříkovému soudu.

V čl. 12 odst. 4 Nařízení je dále stanovena nutnost souladu stanov SE s úpravou zapojení zaměstnanců. A pokud tak členský stát stanoví, může představenstvo nebo správní orgán SE provést změnu stanov bez dalšího rozhodnutí valné hromady akcionářů. Zákon o SE dává možnost, v případě porušení této povinnosti, která je uložena představenstvu (nebo správní radě), soudu i bez návrhu, rozhodnout o zrušení SE a jmenovat likvidátora. Zákon o SE v tomto případě uvádí výjimku, ze zásady, že o změně stanov rozhoduje valná hromada.

5.3. Shrnutí, výhody a nevýhody evropské akciové společnosti oproti české akciové společnosti

Výhody SE jsou spatřovány v mnoha ohledech. Jedním z hlavních je podpora ze strany EU, kdy možná důležitější než její funkce se jeví skutečnost, že jde o jakousi „vlajkovou loď EU.“¹³⁷ Jde o jednoznačně psychologickou výhodu, která působí nejen na evropské, ale i na mezinárodní úrovni.

Přemístění sídla je největším plusem společnosti.¹³⁸ Absolutní svoboda usazování je dána pouze společností se statutem evropské společnosti.¹³⁹ Sekundární svoboda je připuštěna i pro národní formy společností. V tomto případě nedochází k likvidaci SE, ale zachová se právní kontinuita, společnost se nadále, po procesu přemístění, bude řídit kromě práva EU i právním řádem státu, kam byla přemístěna. Od toho se odvíjí i daňová povinnost, která na společnost dopadá. Proto jsou tyto společnosti většinou přemísťovány nebo vznikají

---

¹³⁶ Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004, čl. 63 a čl. 64 odst.4

¹³⁷ A je tak také vnímána většinou podnikatelů, kterým zajišťuje tato forma společnosti důvěryhodnost ze strany partnerů, viz blíže FLEISCHER: *Supranational corporate ...*, str. 1676

¹³⁸ Viz podrobněji kapitola třetí

¹³⁹ Půjde o evropské hospodářské zájmové sdružení, evropskou akciovou společnost a evropskou družstevní společnost

v tzv. daňových rájích.¹⁴⁰ Podnikatel si může zvolit pro něj nejpříhodnější stát z hlediska podmínek podnikání a administrativy. Další z hlavních výhod je možnost výběru struktury společnosti, zda bude mít dualistickou nebo monistickou strukturu. Navíc, na rozdíl od české úpravy, je dána možnost, aby členem orgánů společnosti byla jen jedna osoba, což může ušetřit náklady na platy členů orgánů. Výhodou je i možnost nadnárodní fúze, jež je národním společenstvem odepřena, kdy jedinou možností by pro ně byla fúze s výsledkem SE. Takto vzniklá společnost může umístit své sídlo i do jiného členského státu, než tam kde mají sídlo společnosti účastníci se fúze.¹⁴¹ Výhodou může být i možnost přeměny SE na akciovou společnost státu ve kterém má své zapsané sídlo.

Nevýhody můžeme vidět v nutnosti vyššího základního kapitálu, který činí 120 000 eur. Jsou tedy kladeny vyšší finanční požadavky na budoucí zakladatele.¹⁴² Nevýhodu vidíme i v nutnosti zakotvení zapojení zaměstnanců, což je institut v českém právu nový, a proto se může jevit podnikatelům zbytečný. S tím souvisí i nejistota, jakým způsobem by toto zapojení mělo fakticky fungovat, i když je teoreticky velmi podrobně upraveno ve Směrnici a zákoně o SE. Hlavní nevýhodu společnosti můžeme vidět na poli komplikací při zakládání společnosti, půjde o zdlouhavost a byrokratické komplikace. Taktéž poměrně složitý výčet právních předpisů,¹⁴³ jež mohou odrazovat jednotlivé podnikatele od založení SE. V neposlední řadě nemožnost založení na tzv. zelené louce a další podmínky, které je nutné splnit pro založení SE. Tyto nevýhody mohou být částečně odstraněny pomocí tzv. ready made společností, jež jsou na území České republiky povoleny. Jde o hotové, předzaložené společnosti, které mají firmy obchodující s těmito SE většinou v zásobě a jsou připraveny k převzetí do dvaceti čtyř hodin. Jednou z takových společností je například i SMART Companies nabízející možnost koupení ready made společností, založení a.s., s.r.o. a SE v České republice a založení společností v různých státech světa. Tato společnost nabízí již existující SE, které jsou zapsány v obchodním rejstříku, mají plně splacený základní kapitál, jsou bez obchodní historie a nemají dluhy ani závazky. Předzaložené SE jsou k dispozici s jediným členem představenstva, dozorčí rady a jediným akcionářem. Základní výhoda, která je pak uváděna v propagačních materiálech je, že takto zakoupená společnost je připravena k převzetí a je možné za ni okamžitě jednat a zahájit podnikatelskou činnost. Jednotlivé kroky jsou upraveny v dokumentech SMART Companies, proto budou popsány jen velmi stručně.

---

¹⁴⁰ Jedním z nejčastějších je Kypr, kde sídlí např. RPG Industrie a KKCG SE

¹⁴¹ Viz blíže kapitola druhá

¹⁴² Což na druhou stranu velký počet podnikatelů považuje za výhodu, jako projev finanční jistoty

¹⁴³ Viz první kapitola

Prvním základním krokem klienta je výběr společnosti ze seznamu uvedeného na webových stránkách. Po vybrání společnosti, která bude co nejvíce vyhovovat zájmům podnikatele, může změnit její název a podat návrh na zápis nové obchodní firmy do obchodního rejstříku. Dále může podnikatel také změnit sídlo společnosti na jím vybranou adresu, k čemuž potřebuje souhlas vlastníka nemovitosti s umístěním sídla a výpis z katastru nemovitostí ne starší než tři měsíce. Podnikatel může rozšířit předmět podnikání a stanovit kdo bude akcionářem společnosti (fyzická, právnická osoba a to česká i zahraniční), členem představenstva a dozorčí rady.¹⁴⁴ Zájemce pak musí zaplatit cenu, která je stanovena za příslušnou společnost na daný rok, v ceně je většinou obsaženo založení společnosti, převod obchodního podílu, organizace první valné hromady atd.¹⁴⁵

S ohledem na výše uvedené, má forma SE na poli EU svou budoucnost jistou. Jedná se o společnost, která může být pro mnohé podnikatele východiskem v případě, pokud chtějí mít možnost vybírat si z jednotlivých právních úprav členských států EU, navíc v případě, že stávající právní úprava ve vybraném státě se jim bude zdát nevyhovující, mohou mnohem jednodušeji změnit sídlo své společnosti. V současné době se jedná o společnost, která je velmi mladá a teprve čas ukáže kam bude směřovat a zda právní předpisy, které na ni dopadají půjdou cestou sjednocení pro všechny členské státy.¹⁴⁶ Jednoznačně jde ale o společnosti s ambicemi na evropském, potažmo mezinárodním trhu.

---

¹⁴⁴ Dostupné na www.smartcompanies.cz

¹⁴⁵ Ceník viz příloha 2

¹⁴⁶ http://avocat.blogs.com/avocatblog/2005/04/la_socit_europe.html

Závěr

V úvodu diplomové práce byl předestřen proces integrace na evropské úrovni a také teoretické úvahy, jakým směrem by se mohl ubírat. Hlavním cílem této práce, bylo přiblížení institutu Evropské akciové společnosti, jak z hlediska praktického fungování na území České republiky, tak teoretické zakotvení v právních předpisech. Zpracování tématu by nebylo možné bez kvalitní znalosti problematiky, části teoretické, kterou tvoří jednotlivé právní předpisy a jejich komentáře a části praktické, jež je tvořena stanovami společnosti. Ve všech kapitolách jsou uváděny, v souladu s cílem práce, příklady z praxe, jakož i příklady týkající se zahraničních právních úprav, zejména francouzské.

První kapitola je rozdělena do několika částí, zabývajících se historií a právní úpravou norem uplatňujících se na evropskou akciovou společnost. Samotnou podkapitolu představují stanovy společnosti. Zde jsou, metodou komparace, zpracovány stanovy dvou rozdílných společností, které přibližují problematiku praktického fungování společnosti.

Druhá kapitola se zabývá čtyřmi způsoby vzniku evropské akciové společnosti, je v ní obsažena komparace akciové společnosti se Societas Europaea, z toho důvodu bylo nutné vzájemně srovnávat čtyři právní předpisy, Nařízení, Směrnici, zákon o SE a obchodní zákoník.

Třetí kapitola je o sídle a jeho přemístění, kde je zpočátku nastíněna příslušná judikatura Evropského soudního dvoru, která upravuje rozhodovací činnost soudů ve vztahu k národním společnostem jednotlivých členských států.

Čtvrtá kapitola popisuje strukturu společnosti a její problematiku.

Poslední, pátá kapitola, se zabývá přeměnou, zrušením a zánikem Evropské akciové společnosti. A obsahuje i samostatnou podkapitolu, která stručně shrnuje základní výhody a nevýhody evropské akciové společnosti.

Do budoucna by bylo zajímavé provést komparaci s další evropskou akciovou společností, působící na území jiného členského státu. Vzhledem k požadavku na transpozici Směrnice, co nejpřesnější implementaci národních norem, by šlo hlavně o komparaci národní úpravy, tedy obchodního zákoníku. Bylo by zajímavé porovnat i stanovy konkrétní společnosti a zkoumat, zda se odlišují od úpravy předeslané v národních normách a od úpravy stanov akciové společnosti v daném státě. Z pohledu stanov by bylo přínosné vybrat si společnost, která bude mít monistickou strukturu.

Tato práce se snaží ukázat, jak vypadá současná úprava, jakým způsobem ovlivňuje řadové podnikatele v České republice a jaký dopad má na vnitrostátní právo. Otázka jak se bude evropská akciová společnost vyvíjet a jestli se vydá cestou jednotné úpravy, která by zjednodušila mnohdy složité procedury založení, ukáže až čas. Jisté ale je, že je možné, aby společnost na evropské úrovni fungovala a byla jednou z alternativ pro podnikatele. Její fungování nadále záleží i na vývoji evropského trhu a Evropské unie a pouze čas ukáže, jakým směrem se bude ubírat.

Seznam použité literatury a zdrojů

Monografie

DĚDIČ, Jan, ČECH, Petr. *Evropská akciová společnost*. Praha: RNDr. Ivana Exnerová – Bova Polygon, 2006

DĚDIČ, Jan, ČECH, Petr. *Obchodní právo po vstupu ČR do EU*. Praha: Bova – Polygon, 2004

DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. Praha: Aspi, k 1.3.2009

FEDOZZI, Prospero. *Gli enti collettivi nel diritto internazionale private*. Verona/Padua 1897

FICKER. *A project for a European corporation*. 1979,

LARIŠOVÁ, Markéta. *Francouzsko-český, Česko-francouzský právní slovník*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008

LYČKA, Martin, KUNC, Bohumila, ŠLÁGROVÁ, Klára a kol. *Komentovaná rozhodnutí soudního dvora Evropské unie*.

SYLLOVÁ, Jindřiška, PÍTROVÁ, Lenka, PALDUSOVÁ, Helena a kol. *Lisabonská smlouva komentář*. Praha: C. H. Beck – 2010

ŠIŠKOVÁ, Naděžda, STEHLÍK, Václav. *Evropské právo I, Ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde a.s. 2007

ZWEIGERT, Konrád, BERNSTORFF, Dietrich. *Methodische und gemeinschaftsverfassungsrechtliche Probleme des Verordnungsentwurfs über das Statut für europäische Aktiengesellschaften*. Bruxelles Brylant: 1972: 1972

Články

CAEMMERER, Ernst von. *Europäische Handelsgesellschaft und Angleichung des nationalen Gesellschaftsrechts*. *Wissenschaftliches Kolloquium der Fachgruppe Europarecht - Wissenschaftliche Gesellschaft für Europarecht*. Festschrift für Heinrich Kronstein, Muller: 1967

FLEISCHER, Holgar. *Supranational corporate forms in the European Union: Prolegomena to a Theory on supranational forms of association*. Common market law review, Hague: Kluwel law international, 2010

NERUDA, Robert. *Societas Europaea*. Právní fórum, 2006, č. 5

PETR, Michal. *Evropská společnost – I.část*. Právní rozhledy, 2005, č. 2

WENZ, Martin. *The European Company – Legal concept and tax issues, European taxation*. 2004, č. 44

WOUTERS, Jan. *European Company Law: Quo Vadis*. Common market law review, 2000

Odborné články dostupné online

BOULOUKOS, Marios. *La société européenne: D'une société droit communautaire, à une société nationale de type communautaire*, září 2003

Dostupné na <http://cde.alsace.cnrs.fr/IMG/pdf/Bouloukos.pdf>

Právní předpisy

Čtvrtá směrnice Rady 78/660/EHS ze dne 25. července 1978 o ročních účetních závěrkách některých forem společností, naposledy pozměněná směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/46/ES ze dne 14. června 2006

Desátá směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností

Druhá směrnice Rady 77/91/EHS ze dne 13. března 1976 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření

Jedenáctá směrnice Rady 89/666/EHS ze dne 21. prosince 1989 o zveřejňování poboček vytvořených v členském státě některými formami společností řídicích se právem jiného členského státu

Nařízení Rady ES č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o *statutu evropské společnosti SE*, ve znění Nařízení rady č. 885/2004

Osmá směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES ze dne 17. května 2006 o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek, o změně směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS a o zrušení směrnice Rady

První směrnice Rady 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření

Sedmá směrnice Rady 83/349/EHS ze dne 13. června 1983 o konsolidovaných účetních závěrkách, naposledy pozměněná směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/46/ES ze dne 14. června 2006

Směrnice Rady 92/101/EHS ze dne 23. listopadu 1992, kterou se mění směrnice o zakládání akciových společností a změnách jejich základního kapitálu

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/58/ES ze dne 15. července 2003, kterou se mění směrnice Rady 68/151/EHS, pokud jde o požadavky na zveřejňování týkajících se některých forem společností

Směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců

Šestá směrnice Rady 82/891/EHS ze dne 17. prosince 1982, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o rozdělení akciových společností

Třetí směrnice Rady 78/855/EHS ze dne 9. října 1978, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o fúzích akciových společností

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura

Evropský soudní dvůr: Rozsudek ze dne 16. prosince 2008, CARTESIO, C-210/06

Evropský soudní dvůr: Rozsudek ze dne 27. září 1988, Daily Mail and General Trust plc. 81/87, SbSD 5483

Evropský soudní dvůr: Rozsudek ze dne 30. září 2003, Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam v. Inspire Art Ltd., C-167/01

Evropský soudní dvůr: Rozsudek ze dne 28. ledna 1986, Komise v. Francie, C-270/83

Elektronické zdroje

http://avocat.blogs.com/avocatblog/2005/04/la_socit_europe.html

<http://www.companieshouse.gov.uk/about/gbhtml/gpo6.shtml>

<http://curia.europa.eu>

http://ec.europa.eu/internal_market/company/seat-transfer/index_en.htm

<http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2007:306:SOM:EN:HTML>

http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/social_dialogue/l26016_fr.htm

<http://www.evropska-spolecnost.eu>

<http://www.evropskespolecnosti.cz>

<http://www.ipodnikatel.cz/>

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000005634379>

www.smartcompanies.cz

Shrnutí

Diplomová práce se věnuje tématu evropské akciové společnosti s důrazem na českou právní úpravu. Podává výklad týkající se historie, právní úpravy, která na společnost dopadá, popisuje stanovy dvou odlišných společností, evropské akciové společnosti a akciové společnosti, které fungují na území České republiky. Přibližuje strukturu, přeměnu a zánik evropské akciové společnosti.

První kapitola se věnuje historickým souvislostem a právní úpravě na komunitární, národní úrovni a stanovám společnosti. Druhá kapitola popisuje čtyři způsoby zakládání společnosti: fúze, založení holdingové společnosti, založení dceřiné SE a přeměnu akciové společnosti na SE. Kapitola třetí přibližuje sídlo a jeho přemístění. Čtvrtá kapitola se zabývá strukturou společnosti. Závěrečná pátá kapitola popisuje proceduru zániku a shrnuje výhody a nevýhody této společnosti.

Diplomová práce se zaměřuje především na fungování evropské akciové společnosti na území České republiky a popisuje právní předpisy, které na ni dopadají. Při zpracování tématu je vycházeno z dostupné literatury, odborných článků a aktuálního znění příslušných právních předpisů.

Abstract

Diploma thesis deals with the European public limited-liability company in the Czech republic. It presents the history, legal system, describe the statutes of the two different companies which work in Czech republic; the European public limited-liability company and public companies limited by shares, and describe the structure, transformation and the liquidation of an European public limited-liability company .

In the first chapter is dealing with the history and legislation on Community and national level. In the second chapter is described the procedure of forming an European public limited-liability company – merger, formation of a holding company, formation of a joint subsidiary, and conversion of a public limited company previously formed under national law. The third chapter points out the registered place and its re-domicile and the fourth chapter focus on the structure of European public limited-liability company. The final, fifth chapter describes the process of liquidation and shows the advantages and disadvantages of this company.

The main aim focus on how the company works in Czech republic and describe legal sources of the company.

While completing the project is has mainly used the available legal literature, articles and the statutory texts.

Klíčová slova/ Key words

Evropská akciová společnost / European public limited-liability company, Societas Europaea

Komunitární právo / Community law

Nařízení / Regulation

Směrnice / Directive

Stanovy / Statutes

Dualistická struktura / Two-tiers system

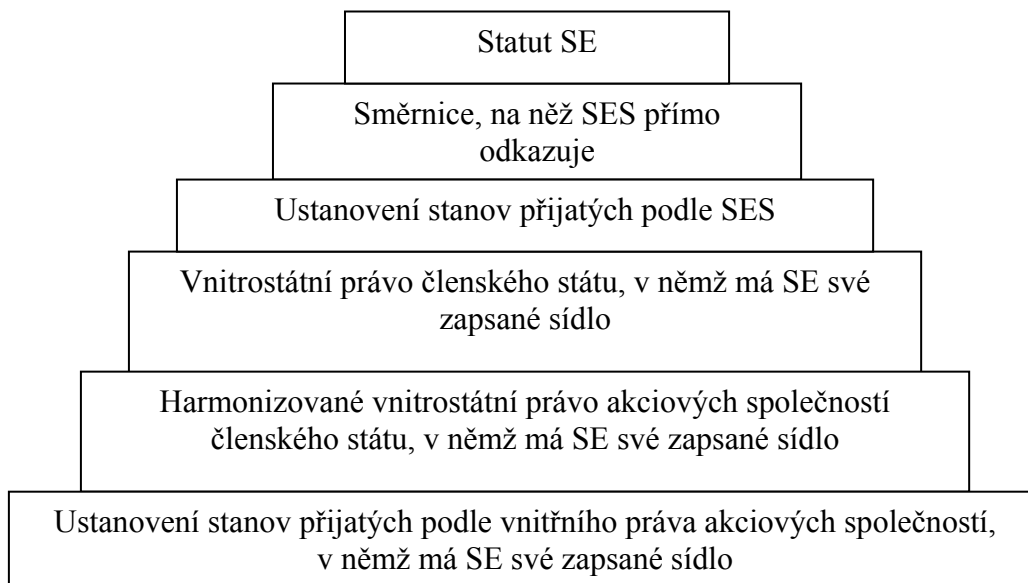
Monistická struktura / Single-tiers system

Zapojení zaměstnanců / Employee participation

Smlouva o fungování Evropské unie / Treaty on the functioning of the European Union

Příloha 1

Hierarchie právní úpravy použitelné na evropskou akciovou společnost¹⁴⁷

¹⁴⁷ WENZ, Martin. *The European Company – Legal concept and tax issues*, *European taxation*, 2004, č. 44, str. 4 - 11, NERUDA, Robert. *Societas Europaea*, *Právní fórum*, 5/2006 str. 151

Příloha 2

Cena 179.000 Kč za převod SE v roce 2011 zahrnuje
Převod 100% cenných papírů
Příprava kompletní dokumentace, ověření potřebných listin a podpisů
Organizace valné hromady a jmenování statutárních orgánů
Změny zakladatelského dokumentu, změna sídla mimo Smart Office centra
Notářské poplatky související s ověřováním a notářským zápisem
Zpracování návrhu na zápis změn v obchodním rejstříku včetně soudního poplatku ve výši 1.000,- Kč
Vyřízení oborů volných živností
Registrace k DPH, ohlášení změn na finančním úřadě a živnostenském úřadě včetně poplatku za ohlášení živnosti
Potvrzení o bezdlužnosti ověřené nezávislým auditorem ¹⁴⁸

---

¹⁴⁸ Dostupné na www.smartcompanies.cz

Příloha 3

Srovnání SE a a.s.	Evropská akciová společnost	Česká akciová společnost
Minimální výše základního kapitálu	120.000 EUR	2.000.000 Kč
Možnost měnit sídlo a tím i právní a daňové prostředí v rámci EU	Ano	Ne
Participace zaměstnanců na řízení společnosti	Ano, ale lze ji výrazně omezit ve stanovách	Ne
Minimální počet osob ve statutárních orgánech	2	6(v případě jednoho akcionáře zapsaného v obchodním rejstříku – možné pouze 4 osoby) ¹⁴⁹

¹⁴⁹ Dostupné na <http://www.evropska-spolecnost.eu>